

KAUNO „VARPO“ GIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2012 m. gruodžio 10–14 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Snieguolė Vaičekauskienė – vadovaujančioji vertintoja.

Išorės vertintojai:

Galina Goloburdo – atsakinga už 3 srities ir 2 srities 2.1.–2.3. temų vertinimą;

Steponas Mažrimas – atsakingas už 1 srities ir 2 srities 2.5. temos vertinimą;

Rasa Švelnienė – atsakinga už 4 srities ir 2 srities 2.4. temos vertinimą;

Zigmas Vasaitis – atsakingas už 5 srities ir 2 srities 2.6 temos vertinimą.

Vizito metu gimnazijoje stebėtos 107 pamokos ir neformaliojo švietimo veiklos. Išorės vertintojai stebėjo gimnazijos vadovų ir personalo darbą, mokinių elgesį, santykius pertraukų metu valgykloje, klasėse, bibliotekoje, koridoriuose ir kt. patalpose, kalbėjosi su mokytojais, darbuotojais, mokiniais, jų tėvais, analizavo mokyklos dokumentus, Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros prieš išorinį vertinimą atliktos mokinių ir tėvų apklausos apie mokyklos veiklą ataskaitą (toliau – STA), mokyklos ir Kauno savivaldybės administracijos Švietimo ir ugdymo skyriaus pateiktą informaciją, taip pat kitus dokumentus, kuriuos vertinimo metu pateikė mokyklos administracija ir mokytojai.

Vertinant vadovautasi Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30 d. Nr. ISAK-608, įsakymu „Dėl bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintais veiklos rodikliais, vertinimo lygiais, atsižvelgta į šiuo metu galiojančias Bendrąsias programas. Vertindami veiklą mokykloje, išorės vertintojai vartojo aprašomuosius veiklos kokybės vertinimus:

- „labai gera“, „kryptinga“, „veiksminga“, „savita“, „išskirtinė“, „puiki“ – suprasdami, kad minima veikla atitinka 4 lygį ir ją būtų galima paskleisti už mokyklos ribų;
- „gera“, „lanksti“, „tinkama“, „paveiki“, „potenciali“ – suprasdami, kad minima veikla atitinka 3 lygį, patirtį verta skleisti mokykloje;
- „patenkinama“, „vidutiniška“, „nesisteminga“, „neišskirtinė“ – veikla mokykloje tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti, ji atitinka 2 lygį.

Ataskaitoje pateiktos išorės vertintojų išvados, rekomendacijos yra priimtos bendru komandos sutarimu atsižvelgiant į išorinio vertinimo metu surinktus, prieš išorinį vertinimą išnagrinėtus mokyklos veiklos duomenis. Ataskaitoje cituojami *tik sėkmingos praktikos pavyzdžiai*, tikintis, kad gimnazijos pedagogai aktyviai bendradarbiaus bei toliau sėkmingai dalinsis gerąja patirtimi ir tobulins mokyklos veiklą. Tobulintini veiklos aspektai pateikiami apibendrintais teiginiais.

Išskiriant svarbiausius – stipriuosius bei tobulintinus – gimnazijos veiklos aspektus (+ 10 ir – 5), greta teiginių nurodyti rodikliai (pvz., 1.1.2., 5.4. ir t. t.), kuriuos mokykla gali perskaityti, pasitikslinti naudodamasi Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30 d. Nr. ISAK-608 „Dėl bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2 priedu, ir parašyta, kokio lygio yra stiprusis ar tobulintinas veiklos aspektas.

Išorės vertintojai konstatuoja, jog gimnazija savo veiklą gali sėkmingai tobulinti pati, visiems pedagogams aktyviai bendradarbiaujant tarpusavyje, toliau puoselėjant gerosios patirties sklaidą – pasidalinant su kolegomis net ir mažiausiais sėkmės atvejais, ką tik patirtais pamokoje. Išorės vertintojai pastebi, kad kai kurie tobulintini aspektai (pvz., ugdymo planas ir tvarkaraščiai), tikėtina, bus koreguoti labai greitai ir sėkmingai, atsižvelgiant į mokinių interesus.

Nuoširdžiai dėkojame gimnazijos direktorei Alfredai Gedminienei, direktorės pavaduotojams ir visai gimnazijos bendruomenei už konstruktyvų bendradarbiavimą, šiltą ir dalykišką bendravimą.

I. GIMNAZIJOS KONTEKSTAS

Kauno „Varpo“ gimnazija yra įsikūrusi palankioje geografinėje padėtyje (Dainavos mikrorajone, šalia Žaliakalnio mikrorajono) – geras susisiekimasis su kitais miesto mikrorajonais, Kauno rajonu, iš kurių mokytis į „Varpo“ gimnaziją atvyksta keli keli mokiniai. Aplink mokyklą (2–5 km atstumu) yra 7 mokyklos (VŠĮ Kauno technologijos universiteto *gimnazija*, Kauno Kovo 11-osios *vidurinė*, Kauno Simono Daukanto *vidurinė*, VĮ Kauno „Vyturio“ katalikiška *vidurinė*, Kauno „Versmės“ *vidurinė*, Kauno Gedimino sporto ir sveikatinimo *vidurinė* mokyklos, Kauno Jono Žemaičio-Vytauto progimnazija) ir, kaip matyti iš pateikto sąrašo, net 6 iš jų suteikia vidurinį išsilavinimą. Miesto savivaldybės tarybai nesisteningai tvarkant mokyklų tinklą, yra susidariusi paradoksali situacija: „Varpo“ gimnazijoje mokosi 6 klasių (4 komplektai) ir gimnazijos I–IV klasių mokiniai. Pakankamai tankus vidurinio ugdymo mokyklų tinklas, mažėjant mokinių skaičiui visame mieste, yra nemažas iššūkis „Varpo“ gimnazijos bendruomenei – mokinius pritraukti galima tik užtikrinant kokybišką ugdymą, saugų ir labai gerą mikroklimatą, įdomų mokyklos kultūrinį gyvenimą. Tuo veiksmingai rūpinasi mokyklos direktorė Alfreda Gedminienė, jos pavaduotojos ugdymui Rasa Butrimienė ir Grita Šukytė.

Gimnazija 2012 m. šventė 30-ąjį jubiliejų. Per šiuos tris dešimtmečius mokykla kryptingai ieškojo savitumo ir šiuo metu Kauno „Varpo“ gimnazija prisistato kaip moderni mokykla, pažangių Europos mokyklų tinklo dalis (įgytas ELOS sertifikatas, įrodantis Europinės mokymo (-si) aplinkos kūrimą gimnazijoje), kurioje ugdoma laisva, kūrybinga, komunikabili asmenybė, gebėsianti save realizuoti europinėje visuomenėje. Mokykla bendradarbiauja su mūsų šalies ir užsienio švietimo ir kultūros įstaigomis, Lietuvos aukštosiomis mokyklomis. Bendradarbiavimo tikslai – edukacinės, kultūrinės, kūrybinės programos, mokinių profesinis švietimas. Kauno „Varpo“ gimnazija – viena iš aštuonių Lietuvos mokyklų, kuriose 2012–2013 m. m. įgyvendinama mokinių mainų programa (administruojama Švietimo manų paramos fondo). Vizito metu „Varpo“ gimnazijoje mokėsi 6 mokinės iš Ispanijos ir Belgijos.

2012–2013 m. m. gimnazijoje iš viso mokosi 511 mokinių, yra 20 klasių komplektų (2011–2012 m. m., Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, mokėsi 478 mokiniai). Pasak mokyklos administracijos, gimnazijos mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis vidutinė, tačiau stebint mokinių turimas mokymo priemones, aprangos ir kitas gerovę liudijančias detales galima teigti, kad ši padėtis yra ne tik vidutinė, bet dalies mokinių šeimų gera. Pasak administracijos, kiekvienais metais „Varpo“ gimnazijos mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis nežymiai keičiasi: daugėja mokinių, kuriems reikalinga socialinė parama (nemokamas maitinimas, lengvatos naudotis miesto transportu, atsiranda mokinių, norinčių įsigyti padėvėtų gimnazijos uniformą). Nemokamą maitinimą 2011–2012 m. m. gavo 43 mokiniai (9 proc.), 2012–2013 m. m. – 66 (12,9 proc.).

2012–2013 m. m. Kauno „Varpo“ gimnazijoje dirba 62 mokytojai (51 ši gimnazija yra pagrindinė darbovietė, 11 – nepagrindinė), iš jų – 8 mokytojai ekspertai, 21 mokytojas metodininkas, 19 vyresniųjų mokytojų, 6 mokytojai. Gimnazijoje dirba 28 techninio (aptarnaujančio) personalo darbuotojai. Dauguma mokytojų ir techninio personalo darbuotojai turi didelę darbo šioje gimnazijoje patirtį. Dauguma dirbančių administracijoje – taip pat ilgamečiai darbuotojai. Alfreda Gedminienė šiai mokyklai vadovauja 26 metus (įgijusi I vadybinę kategoriją). Direktorės pavaduotojas ugdymui Antanas Bartašius turi 20 metų vadybinio darbo stažą šioje mokykloje (II vadybinė kategorija), pavaduotojos Grita Šukytė – 19 metų (II vadybinė kategorija), Rasa Butrimienė – 4,5 metų (II vadybinė kategorija). Gimnazijos pedagogai ir vadovai sistemingai ir tikslingai tobulina kvalifikaciją, aktyviai dalyvauja, dirba, bendradarbiauja šalies ir tarptautinėje projektinėje veikloje.

Verta atkreipti dėmesį, kad analizuojant mokyklos veiklą ir darant išvadas apie gimnazijos veiklos sričių kokybės lygmenis, stiprybes ir tobulintinus aspektus remtasi Kauno miesto ir šalies mokyklų kontekstu, mokslininkų įžvalgomis (konstruktyvistinėmis nuostatomis) apie nūdienos ugdymo proceso kaitą. Ryškiausi mokyklos etoso ir konteksto aspektai, turėję įtakos vertinimams yra šie:

- vertinimo metu įsitikinta, kad gimnazija, planuodama kaitą, tinkamai ir veiksmingai pasinaudoja partnerystėmis, projektų galimybėmis, Kauno mieste susidariusia situacija (pvz., dėl netolygaus mokyklų tinklo) – ieško išeičių, galimų alternatyvų, paveikiai naudoja estetinį ir kultūrinį ugdymą, remiasi liberalaus ir humanistinio ugdymo filosofija (ypač vykdydama neformalųjį švietimą);

- dalis mokytojų (pvz., technologijų, meninio ugdymo, kalbų) „technologinį curriculum‘ą“ (mokymo paradigmą, žinių perteikimą) sėkmingai sieja su „estetiniu curriculum‘u“ (akademinių mokymo turinio perteikimu naudojant mąstymo būdą, skatinantį jausmus).

- manytina, kad gimnazija dažnai patiria sėkmę ir dėl to, kad atsiradusi kaitos iniciatyvos, galimos inovacijos pirmiausiai išdiskutuojamos, aptariamoms, kritiškai įvertinamos įstaigos viduje (neskubama įgyvendinti inovacijų, pagalvojama, kuo jos bus naudingos visai gimnazijos bendruomenei);

- mokyklos vadovai turi kompetencijų tinkamai įgyvendinti reformas (grindžiant jas ne tik teoriškai, bet ir realizuojant praktiškai – tol, kol pamatomas rezultatas ir veikla tampa priimtina gimnazijos savastimi).

II. GIMNAZIJOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji gimnazijos veiklos aspektai

1. Bendruomenės nariai didžiuojasi savo mokykla, kūrybiškai bendradarbiauja, puoselėja ir kuria savitas tradicijas (1.1.2., 1.1.3., 1.1.4. – 4 lygis).
2. Mokykla veiksmingai siekia pažangos (1.2.3., 3.1.2. – 4 lygis).
3. Jauki aplinka skatina labai gerą mokinių elgesį (1.3.2., 1.3.3. – 4 lygis).
4. Tikslingi ryšiai naudingi visai bendruomenei ir padeda kryptingai organizuoti profesinį švietimą (1.4., 4.4.3. – 4 lygis).
5. Tinkamas mokytojo ir mokinių dialogas stipina pasitikėjimą ir palaiko mokymosi motyvaciją (2.3.3., 2.4.1. – 3 lygis).
6. Veiksminga rūpinimosi mokiniais politika turi įtakos labai geriems mokymosi pasiekimams (3.2., 4.1.1. – 4 lygis).
7. Puiki psichologinė ir socialinė pagalba padeda kurti mokymuisi palankų mikroklimatą (4.2.2., 4.2.3. – 4 lygis).
8. Mokyklos vizija, misija, tikslai padeda kryptingai plėtoti gimnazijos veiklą (5.1.1. – 4 lygis).
9. Įsivertinimo procesas skatina sėkmingą gimnazijos tobulėjimą (5.2.1. – 4 lygis).
10. Veiksmingas personalo valdymas sudaro puikias sąlygas kiekvienam bendruomenės nariui tapti lyderiu (5.3.2., 5.4. – 4 lygis).
11. Labai gera lėšų vadyba ir patalpų naudojimas tenkina bendruomenės poreikius (5.5.1., 5.5.3. – 4 lygis).

Tobulintini gimnazijos veiklos aspektai

1. Ugdymo plano ir tvarkaraščių tikslumas ir dermė (2.1.2. – 2 lygis).
2. Ugdymo turinio aktualizavimas, siejimas su mokinių patirtimi ir praktiniais poreikiais (2.3.2. – 2 lygis).
3. Kiekvieno mokinio išmokinimo stebėjimas pamokoje (2.3.4. – 2 lygis).
4. Pamokos turinio ir veiklos parinkimas pagal atskirų mokinių bei jų grupių poreikius ir gebėjimus (2.5.2. – 2 lygis).

III. GIMNAZIJOS SAVĖS VERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Gimnazija veiklos įsivertinimą vykdo vadovaudamasi Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis (2009 m.). Iš pokalbių su įsivertinimo grupe,

atskirais mokytojais ir mokyklos administracija galima teigti, kad mokyklos vadovai ir pedagogai turi pakankamą teorinį pasirengimą ir praktinę įsivertinimo vykdymo patirtį. Sveikintina, kad gimnazijos veikos įsivertinimas yra siejamas, visų pirma, su mokytojų veiklos savianalize (refleksija). Mokyklos bendruomenė, pasak įsivertinimo grupės narių, jau nebeįsivaizduoja, kaip galima būtų tobulinti veiklą, neatliekant savianalizės ir mokyklos veiklos įsivertinimo.

Įsivertinimo procesas gimnazijoje yra labai geras. Įsivertinant naudojami įvairūs kiekybinių ir kokybinių duomenų rinkimo metodai: stebėjimas, „focus“ grupės, individualūs pokalbiai, pokalbių turinio analizė, pamokų stebėjimas ir protokolų analizė, dokumentų analizė, anketinės apklausos. Veiklos kokybės analizei yra pasirenkama aktualiausia problema (pvz., profesinis švietimas, ugdymo diferencijavimas), vėliau problemai analizuoti ir spręsti iš rodiklių sąrašo yra sudaromas „krepšelis“. Po įsivertinimo duomenys, išvados ir rekomendacijos yra naudojamos visai mokyklos veiklai ir ugdymo procesui tobulinti.

Vizito metu konstatuota, kad mokyklos pasirinkta tobulinti profesinio švietimo veikla sėkmingai patobulinta. Ir mokyklos bendruomenės nuomone, ir išorės vertintojų stebėtų pamokų protokolų duomenimis, vis dar tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas – ugdymo ir mokymosi veiklos diferencijavimas atliepiant kiekvieno mokinio poreikius ir galimybes. Po įsivertinimo teiktas rekomendacijas mokytojai nevienodai sėkmingai įgyvendina savo pamokose (daugiau apie šią veiklos sritį žr. 25 psl.). Iš pokalbių su atskirais mokytojais išorės vertintojai daro išvadą, kad tai susiję su pačių mokytojų nuostatomis: pavieniai mokytojai nėra nusiteikę tenkinti kiekvieno mokinio poreikių ir ugdymą organizuoti atsižvelgiant į kiekvieno mokinio mokymosi galimybes, pasiekimų lygmenį, – jie orientuojasi į bendrą, vidutinį klasės lygmenį. Remiantis šiomis išvalgomis, galima teigti, kad įsivertinimo rezultatų panaudojimas pamokose galėtų būti geresnis.

IV. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Gimnazijos kultūra savita.

Etosas vertinamas labai gerai. Tradicijos ir ritualai, tapatumo jausmas, bendruomenės santykiai yra labai geri, o vertybės, elgesio normos ir principai, mokyklos atvirumas ir svetingumas, klasių mikroklimatas vertinami gerai.

Mokyklos bendruomenės susitarimai dėl svarbių šiai bendruomenei elgesio normų ir principų skelbiami vestibulyje esančiame dideliame stende „Etikos kodeksas“. Vizito metu pastebėta, kad dauguma bendruomenės narių – mokytojų, mokinių, kitų darbuotojų – laikosi šio kodekso normų. Tai suprantama, nes pasak klasių vadovų, kuriant šį kodeksą dalyvavo dauguma bendruomenės narių, o mokiniai teikė ir savų pasiūlymų bei papildymų. Vienas iš kalbintų 11A klasės mokinių, į devintą klasę atėjęs iš kitos mokyklos, teigė, jog jam čia patinka – dauguma šios mokyklos mokinių yra draugiški, mokytojai jais pasitiki, visada pasirengę padėti, jei ko nors nesupranti ar ilgiau nebuvo klasėje. Panašiai kalbėjo ir Tėvų komiteto nariai: vertybines nuostatas vaikai ugdo dalyvaudami labdaros akcijose, „angelaudami“. Šių nuostatų ugdymas stebėtas tiek pamokose (pvz., lietuvių kalbos IIIA kl., etikos ID kl.), tiek neformalioje veikloje (pvz., teatro studijos užsiėmimų metu). Vizito metu mokykloje nebuvo budinčių mokinių (tik mokytojai), tačiau nepastebėta jokių konfliktinių situacijų, kurias turėtų spręsti suaugusieji. Tiek mokytojai, tiek mokiniai pokalbiuose pabrėžė, kad iš kitų mokyklų atėję mokiniai dažnai atsineša kitokių vertybių, nepriimtinių gimnazijai (pvz., ne vietoje numeta šiukšlė, nusikeikia). Klasės vadovų, draugų, psichologės pastangomis jų elgesys maždaug per porą mėnesių pasikeičia ir jie priima šios gimnazijos deklaruojamas vertybes. Visi šie dalykai daro pozityvios įtakos išskirtinei mokyklos kultūrai. Tačiau išorės vertintojai pastebi, kad gimnazijai vertėtų atkreipti dėmesį į tai, kaip vyksta dalies mokinių ugdymasis (ir adaptacija) vertybiniu požiūriu – ar pakinta tik jų išorinis elgesys, ar jie iš tiesų priima kaip savas čia egzistuojančias vertybes ir patys tampa jų puoselėtojais (ypač tų mokinių, kurie nemoka, nežino, kaip realizuoti savo galimybes, lyderystę). Gimnazijai, siekiančiai

atitikti „geros mokyklos“¹ sampratą, svarbu (netgi būtina) įtvirtinti ne tik išorinės (kiekybinis požiūris), bet ir giluminės, vidinės (kokybinis požiūris) kultūros požymius.

Mokykla prieš išorinį vertinimą pateiktoje informacijoje (toliau – MPI) teigia, jog kuriama savita gimnazijos kultūra, nukreipta į intelektualią, kūrybinę, nuolat atsinaujinančią veiklą, organizuojami tradiciniai gimnazijos renginiai ir ieškoma naujų renginių formų, kurios sudarytų sąlygas mokytojų ir mokinių saviraiškai. Tradicijų puoselėjimui poveikį daro tai, jog mokyklos vadovai inicijuoja ir patys dalyvauja tarptautinės organizacijos „Maltos ordinas“, padedančios vienišiams, vargstantiems seneliams, labdaringoje veikloje. Nors kaip labiausiai įsimintiną renginį mokiniai išskyrė jų pačių suorganizuotą diskoteką, tačiau mielai pasakojo ir apie kitus tradicinius renginius (labdaros akcijas „Angelo pėdos“, „Auginkime gerumą savyje“). Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, jog jie dalyvauja įvairiose labdaros akcijose – lanko vienišus senelius, vaikų namus. Prieš Kalėdas kiekviena klasė regia dovanų maišelius seneliams, vaikų namų auklėtiniams. Vizito metu vyko Maltos ordino akcija, kurią organizavo gimnazijos mokiniai. Gimnazijos bendruomenė, puoselėdama originalias ir prasmingas tradicijas, ugdo vertybines nuostatas, kuria savitą bendruomenės kultūrą.

Ugdymo įstaiga skiria deramą dėmesį bendruomenės narių tapatumo jausmui ugdyti. Kaip teigia pati gimnazija, mokiniai skatinami didžiuotis savo mokykla, kuri jiems suteikia galimybių pasijusti jaunais europiečiais. Su pasididžiavimu apie gimnaziją kalbėjo ne tik mokiniai, bet ir mokytojai bei kiti darbuotojai (pvz., budėtoja, bibliotekininkė sakė dirbančios čia nuo mokyklos įsikūrimo ir nenorinčios dirbti niekur kitur), tėvai (vienas jų teigė: „mano jau trys vaikai baigė šią mokyklą, dabar lanko jaunėlis, ir tuo labai džiaugiuosi“). Vizito metu kalbinti įvairių (ir šeštų, ir dešimtų, ir vyresnių) klasių mokiniai apie mokyklą, mokytojus kalbėjo labai gražiai, nurodė, jog gimnazijos mokytojai geri, bet reiklūs, vaikai mandagūs, draugiški, lengva susirasti gerų draugų – ypač tai pabrėžė tie mokiniai, kurie anksčiau mokėsi kitose mokyklose. Vizito metu beveik visi mokiniai nešiojo uniformas su mokyklos simboliu (varpeliu švarko atlape) ir teigė, jog jiems patinka uniformos – jos patogios, apsaugo nuo „madų demonstravimo“ (tai labai priimtina tėvams ir mokytojams), juos mieste ne tik išskiria iš kitų, bet ir įpareigoja tinkamai elgtis. STA duomenimis, teiginiui „Didžiuojuosi, kad mokausi šioje mokykloje“ pritaria dauguma (81,9 proc.) apklaustųjų mokinių, o atsakydami į STA atvirą klausimą teigia: „man šioje mokykloje yra malonu mokytis, dauguma mokytojų yra objektyvūs, adekvatūs, sugeba išaiškinti gerai temą, sudominti mokinius.“ Pagal STA, 98,6 proc. tėvų pritaria teiginiui „Esu patenkintas, kad vaikas mokosi būtent šioje gimnazijoje“. Pozityvus bendruomenės narių požiūris į kiekvieną narį sukuria tinkama sąlygas puikiems bendruomenės santykiams.

Gimnazijos veikla grindžiama visų bendruomenės narių aktyviu bendradarbiavimu. Nors nemažai svarbių iniciatyvų yra iškėlusios mokyklos direktorė (ypač kuriant europinę mokymosi aplinką mokykloje, įgyvendinant mainų programą), tačiau ir kitiems tiek vadovų komandos nariams, tiek mokytojams sudaromos sąlygos rodyti ir įgyvendinti savo iniciatyvas. Gerai savo darbą atliekanti mokyklos psichologė (ypač padėdama adaptuotis naujokams) sudaro tinkamą psichologinę atmosferą visų bendruomenės narių bendravimui ir bendradarbiavimui. Geri santykiai, be kita ko, priklauso ir nuo tinkamų bendravimo įgūdžių, todėl pastaruosius porą metų gimnazijoje 11–12 klasių mokiniams laisvų pamokų metu buvo vedami bendravimo įgūdžių ugdymo užsiėmimai. Bendravimo įgūdžių ugdymo grupėse mokiniai mokėsi taisyklingai bendrauti, ugdė lyderiavimo, pasitikėjimo savimi, bendradarbiavimo, atsakomybės įgūdžius. Mokiniai įgijo gebėjimų bendrauti su įvairiais asmenimis, vertinti savo bei kitų privalumus ne pagal išorinius kriterijus (pvz., amžių), o pagal savybes, reikalingas tam tikrai veiklai. Gal kaip tik todėl gimnazijos mokinių savivaldos seimo pirmininku išrinktas devintokas. Gimnazijoje palyginti greitai adaptuojasi ne tik nauji mokiniai, natūraliai priimdami šiam kolektyvui būdingus santykius, bet kuriant mokyklos aplinką atsiskleidžia ir naujų mokytojų iniciatyvos (pvz., apie jauną dailės mokytoją pavaduotoja ugdymui sakė: „dar tik pradėjo dirbti, o jau tiek gražių sumanymų įgyvendino“). Daugelį darbų mokytojai įgyvendina kartu su savo ugdytiniais (minėtina lietuvių k.

¹ S. Balevičienė. Kas yra gera mokykla?

http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/2012%20SPA_Nr3_Kas%20yra%20gera%20mokykla.pdf

mokytojos nuotraukų ir prasmingų tekstų paroda, kuriuose, pasak jos kolegės, „mes nuolat atrandame sau ką nors naujo“). Mokytojų ir mokinių bendradarbiavimas, mokinių pagalba vienas kitam (projektas „Aš šalia tavęs“), nuoširdus kolegų darbo įvertinimas kuria puikius santykius gimnazijoje.

Gimnazijos atvirumas ir svetingumas vertinami gerai. Mokykloje veikia tėvų informavimo sistema, kuria dauguma tėvų, pasak Tėvų komiteto narių, yra patenkinti. Svarbiausią ir kasdienę informaciją apie savo vaikus tėvai gali rasti elektroniniame dienyne, jiems patogiu laiku gimnazija sudaro sąlygas susitikti su klasių vadovais, mokslo metų pradžioje ir pabaigoje vyksta visuotiniai tėvų susirinkimai, per kuriuos mokyklos vadovai pateikia bendresnę informaciją apie mokykloje vykstančius procesus. Tėvai dalyvauja gimnazijos bendruomenės renginiuose: Rugsėjo 1-osios, Šimtadienio, Paskutinio skambučio šventėse, kalėdinėje popietėje „Auginkime gerumą savyje“, Padėkos šventėje „Aidai“. Tėvams organizuojami seminarai, psichologijos paslaugų centro darbuotojų pokalbiai („Tėvų pagalba renkantis vaikui profesiją“, „Pasidalinkime atsakomybės pyragą – už vaiko asmeninę sėkmę“, „Tėvų pagalba vaikui, planuojant jo profesinės karjeros kelią“), tėvų susirinkimų metu vyksta diskusijos. Mokinių tėvai dalyvauja klasės bendruomenių renginiuose, supažindina vaikus su savo profesijomis, priima mokinių ekskursijas savo darbovietėse. Gimnazijos interneto svetainėje skelbiami psichologų, karjeros ugdymo specialistų pranešimai, skirti mokinių tėvams. Pasak Tėvų komiteto narių, bet kuris iš vadovų ir pati gimnazijos direktorė visada suranda laiko susitikti ir aptari tėvų rūpesčius. STA duomenimis, teiginiui, jog mokykloje gerbia tėvus ir vertina jų nuomonę, pritaria 92,6 proc. apklaustų tėvų. Glaudus tėvų ir mokyklos bendradarbiavimas padeda puoselėti savitą mokyklos kultūrą, kurti gerą bendruomenės mikroklimatą. Tačiau šiuo metu gimnazija bendradarbiaudama su tėvais remiasi tik aktyviaja jų dalimi. Manytina, jog mokyklos svetingumui labiau pasitarnautų sukurta veiksminga naujų mokinių, jų tėvų sutikimo ir įtraukimo į bendruomenės veiklą sistema.

Klasių mikroklimatas geras. Mokiniai ir mokytojai klasėje jaučiasi saugiai, pasitiki vieni kitais. Vizito metu per stebėtas pamokas nebuvo užfiksuotas nė vienas mokinių, mokinių ir mokytojų konfliktas. Nors, STA duomenimis, teiginiui „Kai kurie mūsų klasės mokiniai su mokytojais elgiasi nepagarbiai ir įžūliai“ pritaria kas antras apklaustasis (51,0 proc.), tačiau kiti tos pačios analizės duomenys (pvz., teiginiui „Mokytojai gerbia mane kaip žmogų, asmenybę“ pritaria 90,9 proc. mokinių; šiam teiginiui daugiau pritaria *patenkinamai* besimokantys, taip pat *aktyvūs ir iniciatyvūs* mokiniai), o ir stebėtos pamokos leidžia daryti išvadą, kad klasių mikroklimatas geras. Iš visų pamokos aspektų (komponentų) santykiai ir mikroklimatas įvertinti geriausiai, o trečdalyje (31 proc.) pamokų šis pamokos aspektas išskirtas kaip stiprusis, vertas pagyrimo. Gimnazijoje sukurta ir taikoma paveiki veiklos įsivertinimo sistema, dauguma mokinių yra aktyvūs ugdymo proceso dalyviai, gebantys prisiimti atsakomybę už mokymosi rezultatus. Mokiniai yra išsiugdę savarankiško bei komandinio darbo įgūdžius, geba korektiškai diskutuoti, vertinti vieni kitus, gerbia gerai besimokančius. STA duomenimis, teiginiui „Bendraklasiai šaiposi iš tų, kurie stengiasi gerai mokytis“, pritaria tik 13,3 proc. apklaustųjų. Verta atkreipti dėmesį į tai, jog šio klausimo anketos atsakymo varianto „visiškai sutinku“ nepažymėjo nė vienas respondentas. Iš šių faktų darytina išvada, jog klasių mikroklimatas tinkamas ir palankus mokymuisi.

Pažangos siekiai vertinami gerai. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis labai geras, asmenybės raidos lūkesčiai ir mokymosi pasiekimų lūkesčiai geri.

Asmenybės raidos lūkesčiai potencialūs. Pakankamai dideli asmenybės raidos lūkesčiai – išugdyti laisvą, kritiškai mąstančią, kūrybišką, gebančią adekvačiai veikti dinamiškoje aplinkoje asmenybę, auginančią ir puoselėjančią tautines, bendražmogiškąsias vertybes – fiksuoti 2004–2012 m. gimnazijos strategijoje, gryninami gimnazijos filosofijoje derinant vertybinius ir europinės mokyklos aspektus, įvardijant siekinius (visapusiškas asmenybės tobulėjimas, kiekvieno unikalumas, asmeniniai pasiekimai, asmeninė ir socialinė atsakomybė). Tikimasi, jog moralinės mokinių savybės įgis konkrečią išraišką kasdienėje veikloje, mokiniai prisidės prie „Draugiškiausios gimnazijos“ modelio įgyvendinimo, dalyvaudami projekte „Aš šalia Tavęs“. Planavimo dokumentuose taip pat tikimasi ir aukštos mokinių mokymosi motyvacijos, atsiskleidžiant jų gebėjimams įvairiapusėje veikloje – akademinėje, sporto, meno ir kt.; doro ir

kultūringo elgesio, kūrybinio bendravimo ir bendradarbiavimo, iniciatyvų neformaliojo švietimo, klasių bendruomenių ir gimnazijos mokinių savivaldos veikloje, tinkamo gimnazijos atstovavimo už mokyklos ribų. Lūkesčiai realizuojami praktikoje: gimnazija dalyvauja įvairiuose miesto, šalies ir tarptautiniuose projektuose, tenkinančiuose mokinio, kaip įvairiapusiškai besiuogdančios asmenybės, poreikius. Galima teigti, jog asmenybės raidos lūkesčiai tinkami, padeda mokinių asmeniniam tobulėjimui. Gimnazija šiose savo veiklose labiausiai remiasi motyvuotais mokiniais. Manytina, jog asmenybės raidai pasitarnautų mokykloje labiau skatinamas ugdomosios veiklos diferencijavimas ir individualizavimas, užtikrinantis kiekvieno mokinio savitus poreikius.

STA duomenimis, dauguma (86,0 proc.) tėvų mano, jog mokytojai vertina jų vaikų pastangas ir tiki jų sėkme, 83,0 proc. mokinių yra tikri, jog mokytojai gerai parengia kontroliniams darbams ir egzaminams, beveik 90 proc. – kad mokytojai tiki, jog jie gali padaryti pažangą. Pastebėtina, jog gimnazijos mokymosi pasiekimų lūkesčiai pagrįsti gerais pasiekimų (metiniais įvertinimais, egzaminų, olimpiadų) rezultatais. Šiais rezultatais remiantis, kaip teigiama MPI, planuojamos pamokos, individualizuojamas darbas su gabiaisiais mokiniais. Iš pokalbių su mokiniais bei Tėvų komiteto nariais paaiškėjo, jog ir tėvai, ir mokiniai teigiamai vertina mokytojų reiklumą, sieja jį su mokinių pasiekimais. Gimnazijoje sukurta pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema, kuria, pritaikę savo dalyko specifikai, naudojasi dauguma mokytojų. Sistemingas vertinimas ir mokinių įsivertinimas didina mokymosi motyvaciją, padeda realizuoti lūkesčius. Tačiau stebėtose pamokose dažniausiai vertintas grupės bei klasės darbas ar mokinių aktyvumas. Manytina, jog mokinių pasiekimams teigiamos įtakos darytų veiksmingiau matuojama ir fiksuojama individuali pažanga.

Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis vertinamas labai gerai. Jau 2004–2012 m. strateginiame plane mokykla užsibrėžė ambicingus, į sparčią pažangą orientuotus tikslus: tobulinti naujo modelio, siekiančią aukštos kokybės europinę mokyklą – gimnaziją, numatė konkrečius siekius: „sukurti kūrybišką, atvirą pozityviai kaitai besimokančią bendruomenę, galinčią užtikrinti kuo palankesnes ugdymosi sąlygas mokiniams; sukurti naują europinę mokyklą – gimnaziją, įgyvendinančią pagrindinės mokyklos ir gimnazijos programas, diegiant integruoto mokymo; suburti aukštos vidinės kultūros ir aukštos kvalifikacijos pedagoginę bendruomenę, kuri nuolat tobulėja pasinaudodama besimokančios organizacijos modeliu; užtikrinti mokinių saugumą ir sveikatą; užtikrinti naujų technologijų, inovacijų ir metodų diegimo praktinėje veikloje tęstinumą ir ugdymo bazės modernizavimą, užtikrinti ugdymo kokybę, atitinkančią visuomenės ir rinkos poreikius“. Siekdama įgyvendinti šiuos tikslus, gimnazija subūrė aukštos kvalifikacijos pedagogų kolektyvą, analizuodama savo veiklą, tobulino įsivertinimo procesą, kurio rezultatais vadovaudamiesi tikslingai siekia užsibrėžtų tikslų (pvz., įkūrus Mokinių gabumų ugdymo akademiją, padidėjo labai gerai besimokančių mokinių skaičius). Įgyvendinti ir kiti tikslai: gimnazijoje yra suformuotos 8 europinės klasės, kuriose mokosi aukštos motyvacijos mokiniai, dalyvaujantys įvairiose mainų programose, tarptautiniuose projektuose. Šiose klasėse pasiruošta integruoti matematiką, biologiją, istoriją ir ekonomiką su anglų kalba (kiekvieno dalyko ir anglų kalbos mokytojai vieną kartą per mėnesį veda integruotas pamokas). Darytina išvada, jog organizacijos pažanga pasitarnauja mokinių ugdymosi poreikiams tenkinti.

Tvarka vertinama labai gerai. Pageidaujamo elgesio skatinimas ir aplinkos jaukumas yra labai geri, darbo tvarka ir taisyklės vertinamos gerai.

Gimnazija turi patvirtintas vidaus tvarkos taisykles, paskelbtas ugdymo įstaigos svetainėje. Taisyklėse apibrėžtos darbuotojų, klasės vadovų, mokinių pareigos, paskatinimai ir nuobaudos, finansinė atsakomybė. Mokytojų bei tėvų teisės ir pareigos nurodytos Gimnazijos nuostatuose, kurie patvirtinti Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimu ir yra paskelbti mokyklos interneto svetainėje, todėl su visomis taisyklėmis gali susipažinti kiekvienas bendruomenės narys. Vizito metu gimnazijoje vyravo tvarka ir drausmė. Per pertraukas budėjo tik mokytojai, nors vidaus tvarkos taisyklių skyriuje „Mokinio pareigos“ įpareigoti budėti („klasėje ir gimnazijoje“) ir mokiniai. Užtikrinti saugumą gimnazijai padeda budėtojai (į mokyklą negali nepastebėti patekti svetimi) ir stebėjimo kameros. Pasak pavaduotojo ugdymui, nepageidaujamo elgesio atvejai greitai išaiškinami, nes nesunku nustatyti tvarkos pažeidėjus, todėl jų retai tepasitaiko.

Išanalizavus duomenis galima teigti, kad dauguma bendruomenės narių žino taisykles ir dažniausiai jų laikosi, tačiau į atskirus tvarkos aspektus gimnazijai vis tik vertėtų atkreipti didesnę dėmesį, nes kai kurie duomenys verčia suklusti arba abejoti taisyklių poveikumu, vertybinių nuostatų vienodumu ir visuotinumu. Pavyzdžiui, STA teiginiui „Mokyklos priemonės prieš rūkymą yra veiksmingos“ pritarė mažiau kaip pusė (44,4 proc.) apklaustųjų (beje, vizito metu rūkančių mokinių nepastebėta), teiginiui „Jei būčiau mokyklos direktorius(-ė), tikrai siekčiau, kad mokykloje būtų daugiau tvarkos“ – taip pat mažiau kaip pusė (46,9 proc.) respondentų. Vizito metu kalbinti pavieniai mokiniai ar jų grupelės ne visada aiškiai patikslindavo, kaip jie supranta tvarkos siekimą ir kokios tvarkos gimnazijoje siūlytų laikytis, pateikdavo pavyzdžius iš dalies susijusius su „tvarka ir taisyklėmis“: kai kurie manė, jog reiktų „kažką daryti kitaip“, kad mokiniai aktyviau dalyvautų renginiuose, dalis mokinių turėjo pastabų tvarkaraščio sudarymui („daug kas turi langus tuo pačiu metu ir visos vietos, skirtos langams praleisti būna perpildytos“) ar dėl pavienių mokytojų būdo bruožų („yra mokytoja, kuri išsirenka mėgstamus mokinius ir su jais elgiasi gražiai, o kitiems ir nepagarbiai atsako“).

Daugumos mokinių gerą elgesį stimuliuoja ne tiek griežtos taisyklės, nors ir jų esama (pvz., lauko durų rakinimas pertraukų metu), bet daugumos bendruomenės narių asmeniniai įsipareigojimai jau susiformavusiai kultūrai ir bendra draugiškos gimnazijos emocinė atmosfera, ypatingai jauki fizinė aplinka. Tiek kalbinti mokytojai, tiek mokiniai tvirtino, kad ne itin pavyzdingo elgesio naujokai čia pasijunta šiek tiek sutrikę, o numetę šiukšlę ar pavartoję keiksmazodį, pajunta ne bausmės baimę, bet visuotinį nepritarimą, ir tai veikia geriau už griežtas bausmes. Pasak pavaduotojo ugdymui, pasitaikantys turto sugadinimo atvejai greitai išaiškinami, apie netinkamą vaikų elgesį pranešama jų tėvams, šie arba pats mokinyss privalo kompensuoti padarytą žalą, todėl paprastai daugiau toks nepageidaujamas elgesys nebeprisikartoja. Pageidaujamas mokinių elgesys yra skatinamas nuolat įvairiais teoriniais ir praktiniais būdais: pvz., suburtos bendravimo įgūdžių ugdymo grupės, kuriose mokomasi tinkamai reikšti nuomonę, spręsti konfliktines situacijas, priimti bei tinkamai reikšti kritiką; minėtinas ir mokyklos psichologės darytas eksperimentas-akcija „Atsimerk“: ryte, kai mokiniai renkasi į pamokas, neatpažįstamai persirengusi psichologė vis „pakliūdavo į bėdą“ – suklypdavo ar pargriūdavo, mokiniai bemat atskubėdavo (net iš kitos gatvės pusės) „nepažįstamam žmogui“ į pagalbą. Pasak psichologės, nepasitaikė nė vieno abejingumo atvejo. Manytina, jog pageidaujamą mokinių elgesį skatina ir vestibulyje iškabintas etikos kodeksas, standas-vitrina su pagyrimo raštais, padėkomis, apdovanojimais visiems (pradedant direktore, baigiant mokiniais) gimnazijos bendruomenės nariams. Iš šių faktų darytina išvada, jog palankų emocinį klimatą kuria beveik visi bendruomenės nariai, o veiksmingas mokinių elgesio skatinimas pasitarnauja kuriant savitą gimnazijos kultūrą.

Aplinkos jaukumas vertinamas labai gerai: mokyklos išorė estetiška, interjeras jaukus. Gimnazijos bendruomenės narių teigimu, mokykla yra moderni. Vienas iš šių metų ugdymo įstaigos veiklos plano tikslų – siekiant stiprinti gimnazijos įvaizdį, kurti saugesnę ir patrauklesnę ugdymo (-si) aplinką. Gimnazijoje nuolat rengiamos teminės parodos, beveik visos mokyklos sienos papuoštos mokinių ir mokytojų darbais, buvusių mokinių dovanotais paveikslais, nuotraukomis su prasmingais tekstais, eksponuojamas koliažas „Žydėjimas“ (autorės – gimnazijos mokytojos I. Jadkauskienė ir D. Kablienė), akvarele atlikti darbai (pasak mokinių, tai Čiurlionio paveikslų interpretacijos). Kitos erdvės (koridoriai ir net nedarinėjamos durys tarp aukštų) išnaudojamos proginiams-informaciniais standams. Priešais mokyklos muziejų veikia nuolatinė profesionalių dailininkų paroda (tokių parodų, pasak pavaduotojos G. Šukytės, gimnazijoje surengta daugiau kaip devyniasdešimt). Vizito metu vieną iš vestibulio sienų puošė dailės mokytojos kompozicija artėjančios šv. Kalėdų šventės tema, kitą – neseniai įrengta gimnazijos veiklą reprezentuojanti vitrina. Mokykloje įkurtas vadinamasis „Relakso“ kambarys, kuriame mokiniai laisvu laiku gali paklausti muzikos, pabendrauti ar paprasčiausiai pabūti ramioje aplinkoje. Visi mokytojai ir mokiniai vertintojams džiaugėsi savo mokyklos aplinka. STA duomenimis, teiginiui „Mokykla jauki ir tvarkinga“ pritaria 91,9 proc. mokinių. Galima teigti, jog jauki aplinka yra vienas iš svarbių gimnazijos ugdymo proceso komponentų.

Mokyklos ryšiai vertinami labai gerai.

Gimnazijos bendruomenė suvokia savo reikšmę vietos bendruomenei. Kaip teigiama MPI, kurdama europinę mokymo (-si) aplinką, bendruomenė tampa inovatyviu edukaciniu centru, atviru ne tik vietos švietimo institucijų atstovams. Mokiniai, mokytojai, vadovai glaudžiai ir aktyviai bendradarbiauja su kitomis institucijomis: pvz., gimnazistai kviečia savo jaunesnius draugus iš „Varpelio“ pradinės mokyklos į gimnazijos renginius bei dalyvauja jų renginiuose, kartu rengia spektaklius, diskutuoja patyčių bei kt. probleminėmis temomis. Mokyklų bendradarbiavimas plėtojamas, mokinių pilietiškumas ugdomas dalyvaujant akcijose (pvz., aukų rinkimo nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo, „Mano miestelis be pavojingų atliekų“, tradicinės labdaros akcijos), inicijuojant ir organizuojant naujus renginius („Dainų daina“ (dalyvavo Mokinių tarybų atstovai iš 4 Kauno mokyklų), dailės pleneras „Advento meditacijos“ (dalyvavo atstovai iš 5 Kauno gimnazijų), dailės paveikslų – stočių kūrimas „Via Dolorosa mano gyvenime“, velykinis etiudas „Kas akimirka sena virsta nauja“). Gimnazijos mokytojai rengia konferencijas (pvz., tarptautinė anglų kalbos mokytojų konferencija „Motyvacija - raktas į sėkmę“, Kauno miesto mokinių kūrybinių, tiriamųjų, mokslinių darbų konferencija „Tiriam pasaulį – atrandam save“ ir kt.). Dalyvauja šalies ir miesto renginiuose (pvz., respublikinėje mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Nuolatinė mokymo (-si) kaita – iššūkis mokytojui“, Kauno miesto mokytojų gerosios patirties sklaidos konferencijoje „Kompetencijomis grįsto ugdymo teorija ir praktika“, parodoje Kauno miesto metodinių priemonių paroda „Kūrybingumą skatinančių ugdymo formų ir metodų įvairovė“ (parodos tikslas – išryškinti ir skleisti sėkmingą mokinių kūrybingumo ugdymo patirtį Kauno mieste, o darbus šiai parodai pateikė 11 gimnazijos mokytojų). Mokyklos vadovai dalyvavo LŽŪU Kaimo kultūros instituto organizuojamoje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Kultūra – ugdymas – visuomenė“, kurioje pranešimą „Europinių dimensijų diegimas ugdymo procese – novatoriška ir efektyvu“ skaitė direktorė A. Gedminienė, pavaduotoja R. Butrimienė, direktorės pavaduotoja, meno vadovė Grita Šukytė skaitė pranešimą „Neformaliojo švietimo programų vertinimas“ (patirties sklaida) Kauno švietimo įstaigų pavaduotojams, kūno kultūros mokytoja metodininkė Audra Vilūnienė vedė seminarus Kauno, Širvintų, Šakių, Vilkaviškio, Kėdainių pedagogams. Iš surinktų duomenų galima teigti, jog gimnazijos vaidmuo vietos bendruomenėje yra išties reikšmingas.

Partnerystę su kitomis institucijomis gimnazija grindžia atsižvelgdama į mokinių poreikius, derindama su bendrąja ugdymo veikla, konsoliduodama įvairių šaltinių lėšas. Vienas iš praėjusių metų ugdymo įstaigos veiklos tikslų – stiprinti gimnazijos bendradarbiavimą su kitomis miesto, šalies, tarptautinėmis institucijomis, panaudojant mokinio krepšelio, 2 proc. GPM ir fondų lėšas. Klasių bendruomenės aktyviai dalyvauja muziejų, teatrų, koncertinių įstaigų edukacinėse programose, kūrybinis bendradarbiavimas vykdomas su VDA Kauno Dailės fakulteto studentais ir dėstytojais, Kauno Kolegijos J. Vienožinskio menų fakulteto bendruomene, tautodailininkais, laisvaisiais menininkais – organizuojamos profesionalių dailininkų parodos, susitikimai su menininkais. Siekiant padėti mokiniams išmokti planuoti profesinę karjerą, produktyviai bendradarbiaujama su universitetais. Lietuvos Mokinių tarybų sąskrydžio Kėdainiuose metu su Kauno ir kitų miestų mokyklomis, dalyvavusiomis sąskrydyje, pasirašyta bendradarbiavimo sutartis, kuria susitarta palaikyti tarpusavio ryšius, organizuoti bendrus renginius bei keistis mokinių delegacijomis (susitartu laiku kitų mokyklų mokiniai mokosi Kauno „Varpo“ gimnazijoje, „varpiečiai“ – kitose miesto mokyklose; mainų tikslai – pajusti ir suvokti kitokią aplinką, etosą, ugdymo proceso organizavimą; mokinių, dalyvavusių mainuose, nuomonės analizuojamos, o ši informacija naudojama įsivertinant mokyklos veiklą). Tikėdamasi palaipsniui atnaujinti anglų k. vadovėlius gimnazija yra sudariusi bendradarbiavimo sutartį su Cambridge universiteto leidykla. Ugdymo įstaiga turi nemažą dalyvavimo tarptautiniuose projektuose patirtį. Paskutinis 2009–2011 m sėkmingai įgyvendintas tarptautinis Comenius projektas – daugiašalė partnerystė gamtosaugine tema „Klimato kaita: prie problemos sprendimo prisidėk ir tu“ (projekto vadovė – gimnazijos direktorė A. Gedminienė). Iš viso jau vyko kelių grupių (75 mokinių) mainai į skirtingas šalis: Vengriją, Lenkiją, Ispaniją, Turkiją, Graikiją. Šio projekto tęsinys – 2012 m. pradedamas naujos programos įgyvendinimas gimnazijoje – Comenius projektas „Individualūs mokinių mobilumai“.

. Kartu su vykusiu projektų partneriais, Belgijos ir Ispanijos mokyklomis, parengta bendra paraiška mokinių mobilumams finansuoti. Vizito metu gimnazijoje mokėsi ir lietuvių šeimose gyveno šeši mokiniai iš Belgijos ir Ispanijos. 2013 m. įgyti tarpkultūrinės patirties į Belgiją ir Ispaniją išvyks aštuoni „Varpo“ gimnazijos mokiniai. Dalis mokytojų itin aktyviai įsitraukę į projekto įgyvendinimą integruojant mokines iš užsienio, veda integruotas dalyko-anglų k. pamokas. Taigi galima teigti, kad partnerystė su kitomis institucijomis labai naudinga gimnazijos mokiniams.

Didžiąją dalį informacijos apie savo veiklą ugdymo įstaiga pateikia gimnazijos tinklalapyje. Čia galima rasti ne tik oficialios, būdingos daugumai mokyklų informacijos, bet ir žinių apie įvairius mokyklos renginius, akcijas, gimnazijos veiklos aktualijas, pvz., publikuojami mokytojų sveikinimai mokiniams švenčių progomis, direktorės padėkos už labai gerus mokymosi rezultatus ir kt. Gimnazistai leidžia ir tradicinį popierinį laikraštį – vizito metu išėjo naujas jo numeris, jo leidybą šiemet iš dvyliktojų perėmė dešimtokai. Graži savita tradicija – kiekviena abiturientų laida išleidama padovanoja mokyklos muziejui savo varpą (-elį). Gerą gimnazijos įvaizdį formuoja aukšti mokinių pasiekimai ir laimėjimai, palankūs tėvų atsiliepimai apie mokyklą ir iniciatyvius šiai ugdymo įstaigai atsidavusius mokytojus, palaikomi ryšiai su buvusiais mokiniais, dalyvavimas bendruomenės labdaros akcijose, šalies ir tarptautiniuose projektuose. Gimnazijos simboliai ir tradicijos stiprina bendruomenės, kuriai vertybės nėra vien deklaracija, įvaizdį. Remiantis šiais faktais galima teigti, jog gimnazijos įvaizdis bei viešieji ryšiai veiksmingi kuriant bendrą mokyklos kultūrą.

2. UGDYMAS IR MOKYMASIS

Ugdymas ir mokymasis yra tinkamas.

Bendras ugdymo organizavimas gimnazijoje geras. Ugdymo programos, dalykų ryšiai ir integracija, pasirenkamosios programos ir neformalusis švietimas vertinami gerai, ugdymo planas ir tvarkaraščiai – patenkinamai. Tokius įvertinimus patvirtina šios vertinimo srities aprašyme pateikti duomenys ir koreliacinių ryšių duomenų analizė (žr. 1 lentelę). Iš 1 lentelės duomenų matyti, kad beveik visų 8 pamokose stebėtų komponentų koreliaciniai ryšiai yra stiprūs.

Pamokos komponentų koreliaciniai ryšiai (P<0,0001)

1 lentelė

	PLANAVIMAS ORGANIZA- VIMAS	MOKY- MAS	MOKYMA- SIS	PAGALBA	VERTINI- MAS	SANTY- KIAI	APLIN- KA	PASIEKI- MAI
PLANAVIMAS/ ORGANIZAVIMAS	1.000							
MOKYMAS	0,787	1.000						
MOKYMASIS	0,680	0,724	1.000					
PAGALBA	0,632	0,747	0,565	1.000				
VERTINIMAS	0,730	0,741	0,620	0,773	1.000			
SANTYKIAI	0,615	0,755	0,712	0,686	0,627	1.000		
APLINKA	0,631	0,705	0,651	0,505	0,561	0,713	1.000	
PASIEKIMAI	0,739	0,693	0,672	0,585	0,736	0,605	0,634	1.000

Ypač stiprūs planavimo/organizavimo ir mokymo (indeksas 0,787), pagalbos ir vertinimo (indeksas 0,773) ryšiai. Mokymosi ir pagalbos, pagalbos ir aplinkos (mokymo (-si) priemonių, medžiagos, šaltinių), pagalbos ir pasiekimų, vertinimo ir aplinkos koreliaciniai ryšiai yra vidutiniški. Ši koreliacinių ryšių duomenų analizė leidžia teigti, kad mokinių mokymasis būtų dar sėkmingesnis, pažanga dar geresnė, jei mokytojai didesnę dėmesį skirtų veiklos pamokoje diferencijavimui ir individualizavimui, veiksmingiau naudotų mokymosi aplinką (informacijos šaltinius, IKT ir kt. priemones), laiku, sistemingai ir aiškiai informuotų kiekvieną mokinį apie jo pasiekimus, pažangą ir mokymosi kliūtis, aktyviau įtrauktų mokinius į mokymosi planavimo ir

organizavimo procesą. Toks ugdymo ir mokymosi veiklos planavimas ir organizavimas sudarytų sąlygas dar geresniems mokytojo ir mokinių bei mokinių tarpusavio santykiams, vertybinių nuostatų ugdymuisi.

Gimnazijos ugdymo programos vertinamos gerai. Ugdymo programos ir mokytojų parengti ilgalaikiai planai atitinka mokyklos bei Bendrųjų programų keliamus ugdymo tikslus, daugumos mokinių poreikius ir interesus, suderinti pakopų lygmeniu. Ugdymo programos aptariamoms Mokytojų taryboje, Metodinėse grupėse. Visų dalykų mokytojai rengia planus pagal vienodą struktūrą vieniems mokslo metams. Dalykų ilgalaikiuose planuose numatytos šios privalomos struktūrinės dalys: tikslai, uždaviniai, mokymo ir mokymosi turinys, ugdymo turinio išdėstymas (tema, valandų skaičius, ugdomi gebėjimai, pastabos), papildomos priemonės ir išteklių, vertinimo kriterijai. Ilgalaikiuose planuose numatyta integracija su kitais dalykais, tačiau atskiri mokytojai nesistemiškai derina savojo mokomojo dalyko temas su kitų mokomųjų dalykų mokytojais, retai išskiriami ugdymo uždaviniai konkrečiai klasei.

Bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo, prevencinės programos integruojamos į gamtos, biologijos, pilietiškumo pagrindų dalykus (I ir II gimnazijos klasėse) ir klasių valandėles (6, I–IV klasėse). Mokomųjų dalykų ilgalaikiai planai aptariami ir aprobuojami metodinėse grupėse. Klasių vadovų veiklos programa rengiama metams pagal vienodą struktūrą (auklėjamojo darbo tikslai, uždaviniai, mokinių pareigos, neformalusis švietimas, klasės vadovų veiklos planas), aprobuojama klasių vadovų metodinėje grupėje. Į klasių vadovų veiklos programas integruotos prevencinės programos, karjeros ugdymas.

Gimnazijos ugdymo planas ir tvarkaraščiai parengti vidutiniškai. Ugdymo planas parengtas vadovaujantis 2011–2013 m. m. pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendraisiais ugdymo planais ir Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir ugdymo skyriaus rekomendacijomis. Ugdymo planas aptartas Mokytojų taryboje, suderintas ir patvirtintas Gimnazijos tarybos posėdyje. Mokomųjų dalykų santykis ir jų pasiūla atitinka Bendrųjų ugdymo planų reikalavimus. Vykdamas pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas užtikrinamas minimalus ir neviršijamas maksimalus pamokų skaičius per savaitę. Gimnazijos ugdymo plane detaliau atskleistas pagrindinio ugdymo pakopos mokinių ugdymas, bendrais sakiniais, minimaliai – vidurinio ugdymo. Mokyklos ugdymo plane vartojamos netekusių galios dokumentų sąvokos (pvz., „išsilavinimo standartai“, „profilinis mokymas“), yra netikslumų (kalbama apie 5, 7–8 klases, adaptacinio laikotarpio trukmę penktokams, nors šių klasių mokiniai gimnazijoje nesimoko), ne visai aišku, kiek valandų pagal vidurinio ugdymo programą skirta dalykų programoms įgyvendinti.

Pamokų tvarkaraštis padeda įgyvendinti ugdymo turinį, sudaro sąlygas pasirinkti mokomuosius dalykus ir neformaliąją veiklą. Analizuojant dokumentus, kalbant su mokiniais, Metodine taryba, mokinių tėvais, pavaduotoju ugdymui nustatyta, kad sudarant pamokų tvarkaraščius iš dalies atsižvelgiama į mokinių interesus. 6, I–II gimnazijos klasėse pamokų skaičius neviršija 7 pamokų. III–IV klasėse iš dalies laikomasi higienos normos reikalavimų (išanalizavus III–IV kl. 219 mokinių individualius tvarkaraščius, nustatyta, kad 34 mokiniai (15,5 proc.) turi nuo 4 iki 6 „langų“ per savaitę). Sudėtingumo atžvilgiu pamokos tvarkaraštyje išdėstytos nepakankamai tolygiai. Iš pokalbių su mokiniais, tėvais, mokytojais sužinota, kad ne visi patenkinti tvarkaraščiais – jų sudarymą nurodė kaip tobulintiną sritį. Elektroniniame dienyne sudaromi kontrolinių darbų grafikai padeda sumažinti mokinių darbo krūvį, tačiau ne visi mokytojai laikosi susitarimų dėl kontrolinių darbų tvarkos, kartais vykdomi du kontroliniai darbai per dieną. Mokinių, ypač III–IV klasių, ugdymosi sąlygos būtų geresnės, jei jie turėtų ne daugiau kaip 3 „langus“ per savaitę.

Siekdama dirbti veiksmingai ir kryptingai mokyklos bendruomenė turėtų daugiau dėmesio skirti ugdymo planų ir tvarkaraščių kokybei. Visų pirma, reiktų sumažinti „langų“ skaičių, pvz., III–IV klasių mokinių srautus suskirstyti į mobilias grupes maksimaliai atsižvelgus į jų individualius ugdymo planus, lietuvių, anglų kalbos, matematikos, socialinių, gamtos mokslų ir menų mokyti vienu metu (mokymą organizuoti visam srautui).

Ugdymo plane nurodytos mokomųjų dalykų integracijos galimybės. Iš mokyklos nuožiūra skirstomų valandų I pusmetyje numatyta ekonomikos ir anglų kalbos III klasėje, istorijos/pilietinio ugdymo ir anglų kalbos IIA klasėje, matematikos ir anglų kalbos IA, IB, IIA, IIB, IIIA, IIIB, IIIC klasėse, istorinio dokumento ir anglų kalbos (modulio) IIIC klasėje, geografijos ir anglų kalbos IA, IB klasėse, biologijos (išplėstinis kursas) ir anglų kalbos IIA, IIB, IIIA/B dalykų integracija. Išanalizavus mokytojų ilgalaikius planus, pamokų stebėjimo protokolus, pasikalbėjus su mokytojais bei pavaduotoju ugdymui, paaiškėjo, kad nėra aiškių bendrų susitarimų dėl prevencinių programų integravimo. Sveikos gyvensenos, darnaus vystymosi programos integruojamos į chemijos dalyko, sveikatos įgūdžių ugdymo programa – į biologijos dalyko programas (plane nurodyti tik programų pavadinimai). Prevencinė veikla, ugdymas karjerai atsispindi klasių vadovų veiklos planuose. Ilgalaikių planų pastabose nurodyti dalykų ryšiai, bet turinys nekonkretinamas. Dalykų ryšiai fiksuoti tik pavienėse stebėtose pamokose: lietuvių kalbos 6a kl., anglų kalbos 6a kl., matematikos IIIC MatA kl., technologijų III kl. Stebėtose penkiose integruotose pamokose įsitikinta, kad dalykų mokytojai kartu planuoja turinį, tariasi dėl metodų, užduočių panaudojimo. Mokiniai ir mokytojai džiaugiasi mokyklos neformaliąja veikla (renginiais, projektais, ekskursijomis), kurioje integruojamos įvairių dalykų žinios, tobulinami mokinių praktiniai gebėjimai ir įgūdžiai.

Pasirenkamųjų programų pasiūla potenciali. Mokiniam siūlomos ispanų, italų, prancūzų, rusų, vokiečių kalbos, ekologijos, ekonomikos dalykų programos ir lietuvių kalbos, anglų kalbos, istorijos, matematikos, biologijos moduliai tenkina akademinis ir kultūrinius daugumos mokinių interesus bei poreikius. Pokalbiuose mokytojai konstatavo, kad daug abiturientų tęsia mokslą Kauno technologijos ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetuose, tačiau chemijos ir fizikos dalykų moduliai mokiniams šiuo metu nesūdomi. Mokyklos nuožiūra skirstomos valandos panaudojamos pagilinto anglų kalbos dalyko mokymui IA, IB, IIA, IIB klasėse (1 valanda), matematikos moduliui IA, IB klasėse (1 valanda), po 1 valandą skiriama anglų kalbos ir matematikos moduliams IC, ID, IE klasėse. III–IV klasėse siūdomi moduliai dalykų žinioms ir gebėjimams pagilinti. Nedidinant privalomo pamokų skaičiaus į grupes klasės dalijamos informacinių technologijų, dorinio ugdymo, užsienio kalbų (1-osios ir 2-osios) mokymui. 4 mokiniams sudarytos sąlygos vokiečių kalbos (2-osios užsienio) mokytis savarankiškai. Mokyklos administracija ir klasių vadovai atlieka mokinių poreikių apklausas, tiria pasirenkamųjų dalykų paklausą. Tėvai teigia, kad mokytojai pataria ir padeda mokiniams renkant pasirenkamuosius dalykus bei būrelius, mokykloje sudarytos galimybės koreguoti individualius ugdymo planus.

Neformalusis vaikų švietimas mokykloje organizuojamas gerai, atsižvelgiant į mokyklos veiklos prioritetus. Mokykloje veikia 13 įvairių neformaliojo švietimo būrelių, orientuotų į meninę (jaunimo tautinių šokių kolektyvas „Varpas“, pramoginiai šokiai, šokių grupė „Mambo“, teatro studija „Tirlim pom pom“, muzikos studija ir chorinis dainavimas, vizualinių menų klubas), komunikacinių gebėjimų (kultūros įgūdžių tobulinimo programa „Kalbos kultūra visiems“, ispanų kultūra, prancūzų kultūra), techninę (taikomoji fizika, „Lego robotukas“) ir sportinę (krepšinis) ugdymo kryptis. Tarp mokyklos veiklos prioritetinių sričių išskirtas užsienio kalbų komunikacinių kompetencijų ugdymas ir sveikatą stiprinančių programų įgyvendinimas. Išanalizavus neformaliojo švietimo organizavimą gimnazijoje pastebėta, kad valandos paskirstytos netolygiai: meninės krypties gebėjimų ugdymui skirta 33 val. (67,3 proc.), komunikacinių gebėjimų – 6 val. (12,2 proc.), techninių gebėjimų – 6 val. (12,2 proc.), o sportinei veiklai – tik 4 val. (8,2 proc., sportinėje veikloje dalyvauja 29 mokiniai (5,7 proc.)). Išorės vertintojai pastebi, kad menų dalykų integravimas į neformalųjį ugdymą leistų sumažinti mokinių mokymosi krūvį (BUP, 107.2 p.). Neformaliojo švietimo būrelius mokykloje lanko apie 55 proc. gimnazijos mokinių (dalis mokinių būrelius lanko miesto neformaliojo švietimo įstaigose). Gimnazijoje organizuojamų būrelių laikas derinamas su privalomų pamokų tvarkaraščiu. Pokalbiuose mokiniai, mokytojai ir tėvai teigė, kad apie neformalaus švietimo kryptis yra informuojami pavasarį per klasės susirinkimus, vėliau mokiniams teikiama būrelių programų pasiūla ir mokiniai gali rinktis veiklas. STA duomenimis, 68,6 proc. mokinių teigia, kad „mokykloje yra daug įdomių būrelių ir kitų užsiėmimų“, 70,1 proc. tėvų mano, kad „vaikai po pamokų mokykloje randa užtektinai įdomios veiklos ir užsiėmimų“.

Neformaliajam vaikų švietimui išnaudotos beveik visos (49 iš 50) pagal ugdymo planą skirtos valandos.

Pamokos organizavimas vertinamas gerai.

Metodinėse grupėse yra susitarta dėl mokojo dalyko ilgalaikio plano rašymo struktūros, ugdymo turinio konkretizavimo, integracijos, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo bei mokymo priemonių parinkimo. Analizuojant pateiktus ilgalaikius planus, pastebėta, kad mokytojai šio susitarimo laikosi. Mokytojų, pavaduotojų ugdymui teigimu, pamokos planai nėra privalomi, dėl jų rašymo apsisprendžia pats mokytojas. Stebint pamokas nustatyta, kad dauguma mokytojų turėjo pamokos planą, juo naudojami. Dauguma mokytojų suvokė mokinių mokymo (-si) tikslingumą, daugumos mokinių įgytos žinios, gebėjimai ir įgūdžiai atitiko Bendrųjų ugdymo programų gebėjimų lygius. Nustatyta, kad mokymo procesas pamokoje planuojamas atsižvelgiant į temą ir į mokymosi uždavinius.

Stebėtų pamokų planavimo ir organizavimo apibendrinti vertinimai (N=107)

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
15 (14,0 proc.)	46 (43,0 proc.)	42 (39,3 proc.)	4 (3,7 proc.)

Apibendrinus stebėtas pamokas (žr. 2 lentelę) nustatyta, kad pamokos planavimas ir organizavimas labai gerai ir gerai vertintas didesnėje dalyje (57 proc.) pamokų. Labai geras pamokos planavimas fiksuotas lietuvių k. IIB, IIIA, IVA kl., anglų kalbos IIB kl., rusų kalbos 6a, 6d kl., vokiečių kalbos 6bd kl., istorijos IIB kl., geografijos 6a kl., biologijos IVBiABChe kl., technologijų IIB kl., kūno kultūros 6b kl., vizualinių menų klubo I–IV kl. stebėtose pamokose. Organizuodami pamoką, mokytojai pamokos uždavinį skelbė žodžiu, pateikė naudodami informacines technologijas ar užrašė lentoje. 58 (56,3 proc.) pamokų uždaviniuose numatytos sąlygos, kriterijai, mokinių veiklos rezultatai. Tikslus, konkretus, pamatuojamas, orientuotas į rezultatą pamokos uždavinys formuluotas ir pateiktas mokiniams aiškiai, vaizdžiai ir suprantamai lietuvių kalbos IIC, IIIA, IVA kl., anglų kalbos 6a, IA, IE, IIIA, IIIB kl., istorijos 6c kl., geografijos 6a, IIIGeBChB kl., matematikos 6c kl., biologijos (integruota su anglų k.) IIA kl., fizikos IB kl., chemijos IIIE MaBCG kl., ekologijos III ekolRu kl., kūno kultūros IIB kl. stebėtose pamokose. 22 stebėtose pamokose (20,6 proc.) skelbti nekonkretūs, nepamatuojami pamokos uždaviniai mažino mokinių galimybes pasimatuoti pažangą, nepakankamai skatino geriau suprasti mokymosi prasmingumą, pasitikėti savo jėgomis, sudarė problemų mokytojams tikslingai parinkti metodus, priemones, užduotis bei organizuoti veiklas bei stebėti *kiekvieno mokinio* mokymąsi ir išmokimą pamokoje.

Daugumos stebėtų pamokų struktūra buvo pakankamai aiški, organizuojama veikla nukreipta į išmokimą. Dauguma mokytojų pakankamai racionaliai išnaudojo laiką, pamokos sudedamasis dalis išdėstė logiškai, jos atitiko pamokos uždavinį. Taikyti ugdymo metodai (aiškinimas, pokalbis, demonstravimas, praktinis darbas, individualaus ir grupinio darbo derinimas) daugumoje (72 proc.) stebėtų pamokų gerai ir labai gerai atitiko mokinių amžių, patirtį, galimybes, buvo orientuoti į uždavinio siekimą. Ugdymo turinio ir metodų gera dermė bei veiksmingas jų taikymas siekiant įgyvendinti pamokos uždavinį stebėtas lietuvių kalbos IE, IIB, IVA kl., anglų kalbos 6a, IIIA kl., rusų kalbos 6bd kl., istorijos IIB kl., geografijos 6a kl., gamtos ir žmogaus 6d kl., muzikos 6c kl., kūno kultūros 6b kl. pamokose, teatro (neformaliojo švietimo) III kl. užsiėmime. STA duomenimis, 82 proc. mokinių pritarė teiginiui, kad daugelio mokytojų pamokos yra įdomios. Pastebėta, kad 19 pamokų (18 proc.) nepakankamai tikslingai parinktos užduotys ir mokymo metodai, priemonės ar pernelyg iššętos kai kurios pamokos struktūrinės dalys neleido racionaliai panaudoti pamokos laiko, paveikiai apibendrinti mokinių pažangos, pasiekimų.

Daugumoje stebėtų pamokų sukurta darbinga atmosfera, mokytojo reikalavimai mokiniams buvo aiškūs ir suprantami, tarpusavio santykiai – draugiški ir pagarbūs. Susitarimų dėl darbo tvarkos ir elgesio taisyklių laikytasi daugumoje stebėtų pamokų (pvz., anglų kalbos IC, 6c,

IVB kl., rusų kalbos IIB kl., matematikos IB, IIIC MatA kl., žmogaus saugos IIC kl., ekologijos IIIekolRu kl., kūno kultūros IIA, IIB kl.), užfiksuotas motyvuojantis, į visų ar daugumos mokinių mokymąsi orientuotas klasės valdymas. STA duomenimis, 32 proc. mokinių pritaria, kad dažnai klasėje taip triukšmaujama, kad sunku susikaupti ir mokytis.

Mokymo kokybė vertinama gerai. Mokymo nuostatos ir būdai, mokytojo ir mokinio dialogas, namų darbai vertinami kaip tinkami, o mokymo ir gyvenimo ryšys, išmokimo stebėjimas – patenkinamai.

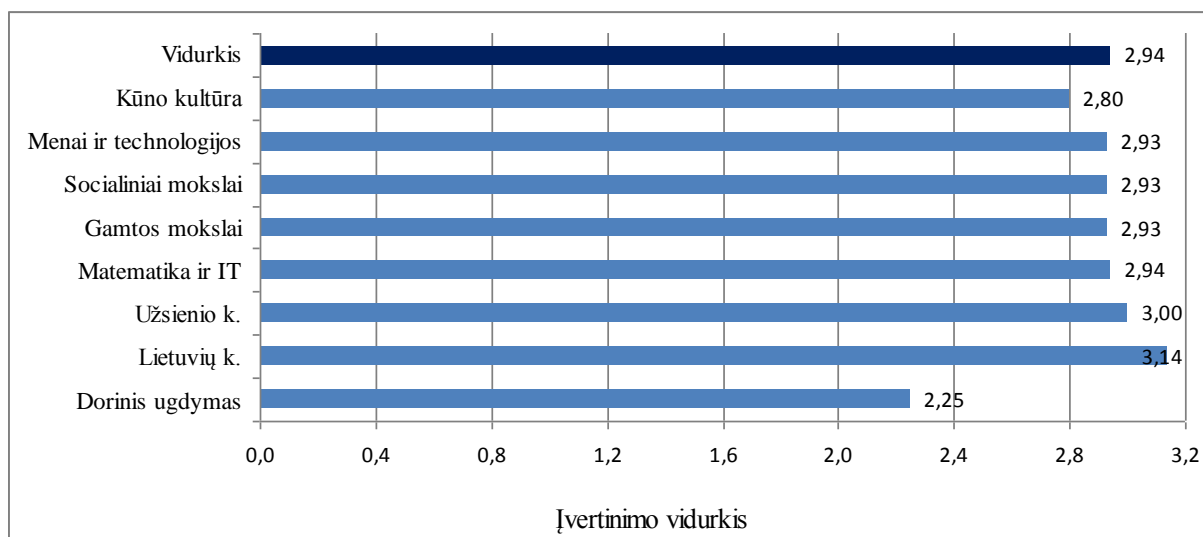
Mokymo kokybės stebėtose pamokose apibendrinti vertinimai (N=107)

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
25 (23,4 proc.)	52 (48,6 proc.)	29 (27,1 proc.)	1 (0,9 proc.)

Iš 3 lentelės duomenų matyti, kad daugumoje (72 proc.) stebėtų pamokų mokymo kokybė vertinta labai gerai ir gerai, o 28 proc. stebėtų pamokų – patenkinamai. 1 pav. matyti, kad atskirų mokomųjų dalykų blokų pamokų kokybė skyrėsi: sėkmingiausiai vestos lietuvių ir užsienio kalbų stebėtos pamokos.

1 pav. Mokymo kokybės vertinimų palyginimas pagal mokomųjų dalykų blokus

Gimnazijos administracija skatina mokytojus pamokose atsižvelgti į kiekvieno vaiko poreikius, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą, tačiau dar ne visiems mokytojams sėkmingai pavyksta tai realizuoti kasdienėje veikloje. Pokalbiuose su metodinių grupių nariais, direktoriaus pavaduotojais ugdymui, psichologe bei mokiniais paaiškėjo, kad mokykloje yra ištirti mokinių mokymosi stiliai, mokytojai apie juos žino, stengiasi šia informacija naudotis pamokose. Stebėtose pamokose dauguma mokytojų stengėsi sukurti mokiniams patrauklią mokymosi aplinką, atsižvelgti į mokinių poreikius, galimybes bei gebėjimus. Motyvuojančius bei mokinius aktyvinančius mokymo metodus (darbas grupėse, įvairių šaltinių naudojimas, praktiniai, projektiniai, kūrybiniai darbai) vertintojai stebėjo lietuvių kalbos 6a kl., anglų kalbos 6a, 6c kl., muzikos 6c kl., istorijos IIB kl., technologijų IIB ir III kl. pamokose, vizualinių menų klubo 6, GI-IV kl., teatro III kl. ir kt. užsiėmimuose. Tačiau stebint pamokas taip pat buvo matyti, kad pavieniai mokytojai organizuodami veiklą orientavosi į motyvuotus, savo ateities planus žinančius mokinius ir mažiau dėmesio skyrė pasyvesniems, vidutinių gebėjimų mokiniams.

Dalyje (26 proc.) pamokų fiksuotas poveikis mokymosi ir gyvenimo ryšys, mokymasis iš artimiausios aplinkos, patirtų gyvenimo situacijų, akcentuotas pamokoje įgytų žinių praktinis pritaikymas. Pastebėta, kad pamokose užduoti klausimai, susiję su mokinių patirtimi, interesais, gyvenamąja ar ugdomąja aplinka, mokiniams buvo įdomūs, suprantami ir skatino mąstyti, remtis

savo patirtimi, žiniomis. Tinkamas arba labai geras mokomosios medžiagos aktualizavimas, siejimas su mokinių patirtimi, mokymasis iš gyvenimiškų situacijų stebėtas etikos IC kl., lietuvių kalbos 6a, IE, IIIA, IVA kl., anglų kalbos IIB kl., vokiečių kalbos 6bd kl., istorijos IIIAB kl., geografijos 6a kl., gamtos ir žmogaus 6d kl., matematikos 6c kl., fizikos IB, IV_FizB kl., žmogaus saugos IIC kl., ekonomikos (integruota su anglų k.) III kl., technologijų 6c, IA, IE, III kl., dailės 6a ir IVmen kl., dailės ir kūno kultūros 6c kl. pamokose, vizualinių menų klubo užsiėmime 6, GI-IV kl. Daugumoje stebėtų pamokų skirtos visiems mokiniams vienodos užduotys, vyravo teorinės medžiagos nagrinėjimas, mažai susietas su gyvenimo praktika. Išorės vertintojai pastebi: jei mokytojai pamokos ugdymą dažniau sietų su mokinių patirtimi, interesais, praktiniais poreikiais ir gyvenamąja aplinka, ugdymo turinys būtų patrauklesnis, mokomoji medžiaga lengviau suvokiama, išmokstama.

Mokytojo ir mokinio dialogas paveikus. Mokytojų dėmesys mokinių poreikiams, ugdomosios veiklos strategijų, metodų, būdų ir užduočių įvairovė bei jų tinkamumas mokinių mokymosi motyvacijai ir aktyvumui palaikyti išryškėjo daugumoje (73,9 proc.) stebėtų pamokų. Išanalizavę pamokų stebėjimo protokolus, vertintojai nustatė, kad mokytojai, realizuodami svarbiausias mokymo kokybės nuostatas, daugiausia dėmesio skyrė aiškinimo, demonstravimo, nurodymų supratimo kokybei, ir tai vertina kaip vieną iš stipriausių pamokos aspektų. Paveikus, tikslus, vaizdus, daugumai mokinių suprantamas aiškinimas, ugdomosios medžiagos aktualizavimas fiksuotas 46 proc. pamokų, o aiškinimas, teikiant klausimus, remiantis mokinių žiniomis, gyvenimo patirtimi – 26 proc. pamokų. Paminėtina, kad 74 proc. stebėtų pamokų aiškinimo vaizdumui didinti buvo tinkamai naudotos informacinės technologijos, papildomi informacijos šaltiniai, kitos vaizdinės mokymo priemonės. Daugumoje pamokų mokytojai paveikiai siekė dialogo su visa klase, mokinių grupėmis ir atskirais mokiniais, mokinių idėjos ir iniciatyvos buvo palaikomos ir skatinamos, todėl mokiniai reiškė savo mintis, abejones, nebijojo suklysti, klausti.

Kiekvieno mokinio išmokimo stebėjimas pamokose priimtinas, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti, išplėtoti. Tinkamai ir labai gerai išmokimas stebėtas ir fiksuotas 14 proc. pamokų (pvz., lietuvių kalbos 6b, IE, IVALietA kl., anglų kalbos ir matematikos IIB kl., biologijos IIA, IIC kl., fizikos IVFizInffB kl., geografijos 6a kl., gamtos ir žmogaus 6d kl., ekonomikos IE kl. stebėtose pamokose). Formuojamojo vertinimo naudojimas išmokimo stebėjimui fiksuotas lietuvių k. IVB kl., anglų k. 6a kl., 6c kl., IC kl., rusų k. 6a kl., vokiečių k. 6bd kl. pamokose. 39 proc. pamokų (pvz., lietuvių kalbos IIIA kl., anglų kalbos IIB kl., žmogaus saugos IIC kl., matematikos (integruota su anglų k.) IB kl., kūno kultūros 6b kl.) tikrintas visos klasės ar atskirų grupių išmokimas, t.y. mokytojai stebėjo, kiek ir ko mokiniai išmoko, grįžo prie nesuprastų dalykų, sistemingai taisė klaidas. Skatinimo įsivertinti savo ir kitų klasės mokinių mokymąsi pavyzdžių pastebėta įvairių dalykų pamokose. Iš stebėtų pamokų analizės matyti, kad mokytojai dažniausiai stebėjo bendrą klasės situaciją, dalis mokytojų naudojo kaupiamąjį atskirų mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą, reikalui esant, atskirus mokinius konsultavo, teikė pagalbą, taisė klaidas. Tačiau reikia pabrėžti, kad tikrinimą, kiek *kiekvienas mokinys* suprato, ką išmoko, vertėtų tobulinti. Be to, vizito metu išsiaiškinta, kad formuojamojo vertinimo metu gauta informacija mažai naudota ugdymo diferencijavimui bei individualizavimui. STA duomenimis, 89,9 proc. mokinių teigia, jog dauguma mokytojų stengiasi, kad klasė suprastų ir išmoktų pamoką. Tačiau vizito metu stebėta šiek tiek kitokia situacija: nepakankamai aiški kiekvieno mokinio pažanga lyginant su iškeltu mokymosi uždaviniu nustatyta 42 pamokose (39 proc.). Dalyje pamokų užfiksuota atveju, kai pamokos apibendrintos formaliai – pasiekimai nesieti su išsikeltu uždaviniu, apibendrinta tik pamokos veikla arba mokinių savijauta, į apibendrinimą neįtraukti mokiniai, tik konstatuotas išmokimo lygmuo, nesigilinant ir su mokiniais neanalizuojant mokymosi/išmokimo trikdžių. Vertintojai rekomenduoja mokytojams siekti veiksmingo ir informatyvus nuolatinio išmokimo stebėjimo – vertėtų naudoti kuo įvairesnius išmokimo tikrinimo formas ir būdus, leidžiančius greitai ir kokybiškai pamatuoti kiekvieno mokinio pažangą.

Namų darbų skyrimas tinkamas. Vizito metu namų darbai buvo skirti ketvirtadalyje stebėtų pamokų. Pastebėta, kad namų darbų užduotys skirtos tikslingai, susietos su mokomąja medžiaga ir

atliekamomis veiklomis, jų užduodama nedaug, pagrindinį darbą stengiamasi atlikti per pamokas. Vertintojai užfiksavo, kad namų darbai dažniausiai skirti visiems mokiniams vienodi, gabiems mokiniams kartais pateikta papildomų užduočių. STA duomenimis, 84,6 proc. mokinių tėvų pritaria teiginiui „Namų darbų apimtis yra nei per didelė, nei per maža“ (9,3 proc. tėvų neturėjo nuomonės šiuo klausimu). Pavienėse pamokose buvo užduoti kūrybiniai mokinių darbai. Namų darbai dažniausiai skirti pamokos ugdymo turiniui pagilinti ir mažai sieti su mokinių sėkminga ar nesėkminga veikla pamokoje (pažanga), siekiant įgyvendinti pamokos uždavinius. Vertintojai daro išvadą, kad mokytojai galėtų paveikiau išnaudoti namų darbų tikrinimo ir vertinimo, kaip vieno iš išmokimo stebėjimo būdų, galimybes.

Mokinių mokymosi kokybė vertinama gerai, mokymosi motyvacija – labai gerai, mokėjimas mokytis geras.

Dauguma mokinių stebėtose pamokose pasitikėjo savo jėgomis, greitai įsitraukė į darbą, gebėjo naudotis mokymosi aplinka, jautė atsakomybę už mokymąsi, buvo aktyvūs, noriai atsakinėjo. Dauguma mokinių gerai lanko mokyklą, vertinimo savaitę pamokose dalyvavo 87,3 proc. mokinių. Itin aukšta daugelio mokinių mokymosi motyvacija ir aktyvumas stebėti lietuvių kalbos IIIA kl., anglų kalbos IIB, 6A kl., rusų kalbos IIIAB_EkolRu kl., vokiečių kalbos 6BD_Uzs2 kl., biologijos IV_BiABChE kl., kūno kultūros 6B kl. pamokose. Daugumoje stebėtų pamokų mokiniai gebėjo patys atlikti užduotis, tačiau ne visada jiems buvo sudarytos sąlygos pasirinkti atlikimo būdą, darbo tempą, užduotis pagal sudėtingumą. Jei kiekvienas mokinys gautų informaciją apie išmokimo lygį ir likusias spragas, tikslingai bei sistemingai būtų skatinamas reflektuoti savo mokymąsi, tikėtina, didėtų atsakomybė už savo darbo rezultatus, būtų geriau tobulinama mokėjimo mokytis kompetencija.

Labai geri ir geri mokinių savarankiško darbo gebėjimai ir įgūdžiai, informacijos, turimų žinių panaudojimas stebėti lietuvių kalbos 6B, IVA_LietA kl., biologijos IIC kl., technologijų III kl., gamtos ir žmogaus 6D kl., rusų kalbos IIB_uzs2 kl., tikybos 6C kl., istorijos IIB kl., anglų kalbos IVA kl., matematikos IVA_MatA kl., informacinių technologijų IC kl. pamokose. Vertintojai pastebėjo, kad mokiniai aktyvesni buvo tose pamokose, kuriose ugdymo turinys buvo aktualus mokinių interesams, patirčiai, mokytojai organizavo įvairesnę veiklą, taikė inovatyvius mokymo metodus ir būdus, sudarė sąlygas mokiniams bendradarbiauti. Pastarąją išvadą patvirtina apibendrinti 107 stebėtų pamokų mokinių mokymosi vertinimo duomenys, pateikti 4 lentelėje.

Mokymosi kokybės stebėtose pamokose apibendrinti vertinimai (N=107)

4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
19 (17,7 proc.)	58 (54,4 proc.)	29 (27,0 proc.)	1 (0,9 proc.)

4 lentelėje pateiktus duomenis patvirtina ir STA duomenys: 88,9 proc. apklaustųjų mokinių pritaria teiginiui „Man patinka ir įdomu mokytis“, 86,5 proc. – pritaria teiginiui „Mes dažnai atliekame užduotis grupėse ir padedame vieni kitiems“.

Mokymasis bendradarbiaujant įvairaus dydžio ir sudėties grupėse yra vertinamas gerai. Daugeliu atvejų mokytis bendradarbiaujant buvo sudarytos tinkamos sąlygos: fizinė aplinka, emocinis saugumas skatino veiklą, daugelyje pamokų (72,1 proc.) mokiniai buvo drąsinami bendrauti ir bendradarbiauti mokantis. Vertintojų stebėtose tikybos 6C kl., lietuvių kalbos IVA_LietA, IVB_LietA, IIB kl., anglų kalbos IVA kl., istorijos IIB kl., gamtos ir žmogaus 6D kl. pamokose mokiniai gebėjo pasirinkti tinkamus darbo būdus, bendradarbiavo tarpusavyje ir su mokytoju. STA duomenimis, 83 proc. apklaustųjų mokinių teigia, kad dažnai atlieka užduotis grupėse ir padeda vieni kitiems. Paminėtieji gerosios patirties pavyzdžiai rodo, kad, sudarius galimybes, mokiniai geba siekti geresnių rezultatų įvairiomis aplinkybėmis – padėdami vienas kitam, teikdami pagalbą silpniau besimokantiems, dalyvaudami bendroje veikloje, diskutuodami su mokytoju.

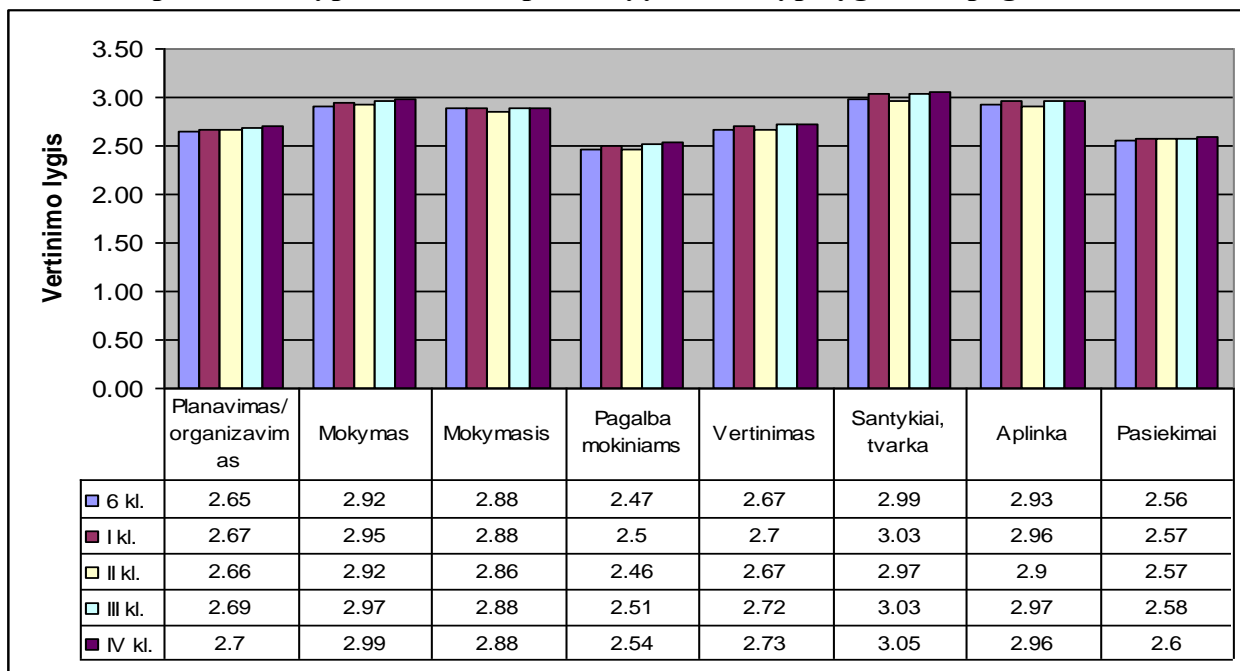
Mokymo ir mokymosi diferencijavimas vertinamas kaip neišskirtinis. Mokymosi poreikių nustatymas geras, mokymosi veiklos diferencijavimas patenkinamas.

Gimnazija MPI teigia, o pokalbyje VGK nariai pasitvirtino, jog specialiųjų poreikių mokinių gimnazijoje nėra. Kadangi mokykloje daug gabių vaikų, vadinasi, gimnazijoje specialiųjų poreikių turinčiais vaikais laikomi tik tie, kurie turi mokymosi sunkumų ar fiziologinio pobūdžio sutrikimų. Iš pokalbio su gimnazijos psichologe bei VGK paaikškėjo, jog šiuo klausimu daugiausia dirba psichologė. Ji ir klasių vadovai sužino mokinių norus, pageidavimus, jie aptariami su mokyklos vadovais ir stengiamasi juos patenkinti, pvz., dalis mokinių norėjo mokytis ispanų kalbos ir šis jų noras buvo išpildytas, o norinčių mokytis prancūzų kalbos buvo per mažai mobiliai grupei sudaryti, todėl šiems mokiniams skirta neformaliojo švietimo valanda (būrelis „Prancūzų kultūra“). Gimnazijos psichologė kiekvienais metais tiria mokinių poreikius: 2011 m. ir 2012 m. buvo atlikti 9–10 klasių mokinių poreikių tenkinimo tyrimai iš kurių, pasak psichologės, paaikškėjo, kad daugumos naujai atvykusių mokinių poreikiai tenkinami. 2010 m. ir 2011 m. tirtas mokinių lankymosi pas korepetitorius paplitimas ir priežastys. Šio tyrimo metu išsiaiškintos priežastys padėjo pakoreguoti ugdymo procesą (sudarytos sąlygos norintiems lankyti konsultacijas mokykloje), sumažinti korepetitorių poreikį. 2010 m. tirtas mokymosi krūvio pamokose ir namuose paskirstymo įvertinimas: šiuo metu namų darbų užduodama nedaug, pagrindinį darbą stengiamasi atlikti per pamokas. Tai patvirtina ir STA duomenys: teiginiui „Namų darbų užduodama tiek daug, kad labai pavargstu ir vos spėju atlikti“ pritaria mažiau kaip pusė (42,0 proc.) respondentų. 2012 m. buvo nustatyti mokymosi stiliai. Šio tyrimo rezultatai pristatyti klasių vadovams ir mokytojams. Vizito metu dauguma mokytojų žinojo klasėje vyraujančią mokymosi stilių. Mokymosi poreikiams tenkinti išnaudojamos ir ugdymo plano teikiamos galimybės – klasės dalijamos į grupes užsienio k. mokymui, skiriamos valandos individualioms ir grupinėms konsultacijoms (mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų, nelankiusiems mokyklos dėl ligos, parvykusiems iš užsienio ar itin gabių mokinių rengimui olimpiadoms, konkursams). Remiantis išvartais faktais, galima teigti, jog daugumos mokinių poreikiai gimnazijoje yra tenkinami. Pažymėtina, jog šiuo metu gimnazijos veikla nustatant mokinių poreikius yra tinkama, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į kiekvieno mokinio poreikių tenkinimą pamokoje.

Gimnazijos bendruomenė suvokia ugdymo diferencijavimo svarbą ir tai deklaruoja 2012–2013 m. m. gimnazijos ugdymo plano priede: „ugdymo diferencijavimas – tai ugdymo tikslų, uždavinių, mokymo ir mokymosi turinio, metodų, mokymo (-si) priemonių, mokymosi aplinkos, vertinimo pritaikymas mokinių skirtybėms. Jo tikslas – sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui sėkmingiau mokytis“. Laikydami diferencijavimo nuostatų, mokytojai turėtų planuoti darbą, parinkti užduotis, metodus, numatyti vertinimą atsižvelgdami į mokinių skirtynes, tačiau praktikoje šių principai įgyvendinami nesistemiškai. Mokykloje aiškiai suvokiama, jog diferencijavimas pamokoje yra vienas iš tobulintinių ugdymo aspektų: 2010–2011 m. gimnazijos įsivertinimo išvadose nurodyta, jog ugdymo veikla dar nepakankamai individualizuojama ir diferencijuojama, ne visada padeda kiekvienam mokiniui patirti sėkmę ir į (-si-) vertinti asmeninę pažangą. Todėl logiškas ir ambicingas mokyklos siekis kitais mokslo metais 100 proc. užtikrinti, jog ugdymoji veikla būtų tinkamai individualizuojama ir diferencijuojama pagal mokinių gebėjimus. Viena vertus, galima teigti, jog gimnazija šioje veiklos srityje išties turi kuo pasidžiaugti – dalijant klases formuojamos skirtingų gebėjimų mokinių grupės dalykų, modulių, pasirenkamųjų dalykų mokymui (-si), tačiau gimnazijos ugdymo plano nuostatos – planuoti ugdymo turinį ir organizuoti mokymą (-si) diferencijuojant ir individualizuojant pagal konkretaus mokinio poreikius ir gebėjimus – pamokose realizuoti dar nepavyko. Šį teiginį pagrindžia stebėtos pamokos – tik 9 pamokose (8,4 proc.) diferencijavimas išskirtas kaip stiprusis veiklos aspektas, o 16,8 proc. pamokų – kaip būtinas tobulinti. Panašią tendenciją rodo ir STA duomenys. Teiginiui, „Pamokose mokytojai dažnai duoda skirtingas užduotis gerai ir silpnai (prastai) besimokantiems mokiniams“ pritaria mažiau nei trečdalis (27,5 proc.) respondentų. 2 pav. diagramoje matyti, kad pagalba mokiniams stebėtose pamokose dažniausiai buvo vidutiniška, rečiau – tinkama. Kiek geresnė pagalba mokiniams fiksuota IV kl. pamokose. Iš 2 pav. diagramos ir 1 lentelės koreliacinių ryšių duomenų galima teigti, kad tinkamesnis *mokymosi* veiklos (ne mokymo, o aktyvios mokinių veiklos) suplanavimas ir organizavimas, veiksmingesnė pagalba

(individualizuojant ir diferencijuojant) turėtų didesnę poveikį ir mokinių mokymosi pasiekimams pamokoje.

2 pav. Atskirų pamokos komponentų įvertinimų palyginimas pagal klases

Vertinimas ugdant mokykloje yra geras.

Gimnazijoje skiriamas tinkamas dėmesys mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo reglamentavimui. 2012 m. direktorės įsakymu patvirtintas mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašas, reglamentuojantis mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimą, įsivertinimą, kontrolinių darbų krūvį, tėvų informavimą apie mokinių mokymosi sėkmingumą ir pažangą. Vertinimo tvarkos apraše numatyti vertinimo tikslai, uždaviniai, vertinimas ugdymo procese ir baigus programą. Kabinetų stenduose skelbiami susitarimai dėl mokinių vertinimo. Gimnazijos mokytojai žino mokinių galimybes, vykdomi mokinių poreikių tyrimai (yra nustatyti mokymosi stiliai). Iš pokalbių su mokytojais paaiškėjo, kad vertinimo metu sukauptą informaciją ir vertinimo būdus mokytojai periodiškai aptaria su kolegomis, tačiau su mokiniais vertinimo informacija aptariama ne visada paveikiai, tobulintinas šios informacijos panaudojimas ugdymo proceso planavimui, organizavimui, diferencijavimo poreikiui ir lygiui išsiaiškinti.

Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas planuojamas ilgalaikiuose planuose, kurie, pasak direktoriaus pavaduotojo ugdymui, yra koreguojami pagal mokinių kontrolinių darbų rezultatus. 6, 9–10 klasių mokinių pasiekimams vertinti taikoma dešimtbalė, 11–12 klasių – šimto balų vertinimo sistema. Pažymiais nevertinami žmogaus saugos, specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokinių, kūno kultūros, pasirenkamųjų dalykų, tikybos ir etikos (vertinama „įskaityta“, „neįskaityta“) pasiekimai. Iš pokalbių su Mokinių tarybos atstovais ir pamokų stebėjimo paaiškėjo, kad dauguma mokytojų taiko kaupiamąjį vertinimą („plusai-minusai“, „kreditai“). 80 proc. mokinių pritarė STA teiginiui „Man yra aišku, už ką mokytojai rašo gerą ar blogą pažymį“ ir 89,4 proc. tėvų pritaria teiginiui „Mokytojai vaiką vertina ir pažymius rašo teisingai, objektyviai“. Dauguma kalbintų mokinių žinojo pagrindinius susitarimus dėl vertinimo, sakė, kad kiekvieno dalyko mokytojas mokslo metų pradžioje informuoja mokinius apie vertinimo tvarką jo pamokose. Tai rodo, kad mokiniai ir tėvai žino svarbiausius vertinimo kriterijus ir pritaria vertinimo tvarkai.

Vertinimas kaip ugdymas mokykloje yra geras. Tokia išvada grindžiama apibendrintais pamokų vertinimo rezultatais (žr. 5 lentelę) – 57 proc. stebėtų pamokų mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas buvo geras ir labai geras.

Mokinių vertinimo stebėtose pamokose apibendrinti vertinimai (N=107)

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
14 (13,1 proc.)	47 (43,9 proc.)	43 (40,2 proc.)	3 (2,8 proc.)

Daugumoje stebėtų pamokų (66 proc.) dominavo formuojamasis vertinimas. Labai aiškūs vertinimo kriterijai ir vertinimo siejimas su pamokos uždaviniu fiksuoti 13,1 proc. stebėtų pamokų (pvz., ekonomikos Ic kl., vokiečių kalbos 6bd kl., istorijos Iib kl., lietuvių kalbos 6a, 6b, Iib, IVA kl., informacinių technologijų Ia kl., technologijų Iib kl., anglų kalbos 6a, Iib kl., kūno kultūros 6b kl., gamtos ir žmogaus 6d kl., matematikos Iib kl. pamokose). Kaupiamuoju balu mokytojai vertino mokinių pasiekimus 29 proc. stebėtų pamokų. Stebėtose pamokose mokytojai mokė ir dažnai skatino mokinių įsivertinimą, draugų vertinimą, – gimnazijoje tai yra svarbi pamokos dalis. Dauguma mokytojų, norėdami padėti ugdytiniams geriau įsivertinti, nurodė aiškius kriterijus. Mokinių darbo įsivertinimas fiksuotas 49,5 proc. stebėtų pamokų. Vienas iš dažniausių, tinkamai (kai mokinių prašoma ne tik konstatuoti, bet ir argumentuoti) naudotų įsivertinimo būdų – „Šviesoforas“ (pvz., 6a, 6c, Ic kl. anglų kalbos, IV kl. dailės, 6d, IIBužs2 kl. rusų kalbos, 6BDužs2 kl. vokiečių kalbos pamokose). Tinkamas draugo ar grupės vertinimas užfiksuotas lietuvių kalbos 6a, 6b, IVA kl., fizikos IVFizInffB kl., etikos Ic kl., chemijos Ic kl., ekonomikos Ic kl. pamokose. Iš pamokų stebėjimo protokolų matyti, kad vertinimas kaip stiprioji veiklos kryptis minėtas 22 stebėtose pamokose (21 proc.), o kaip tobulintinas pamokos aspektas 13 – pamokų (12 proc.). Mokytojai, vertindami mokinių pasiekimus ir pažangą pamokoje, vadovaujasi gimnazijos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu. Iš pokalbio su Metodine taryba paaiškėjo, kad kiekviena metodinė grupė yra aptarusi dalykų vertinimo tvarką ir kaupiamojo balo naudojimą, tačiau kaupiamojo balo taikymo nuostatos ir simbolika pasirenkama kiekvieno mokytojo individualiai.

Mokinių tėvų informavimas apie mokinių pasiekimus vykdomas gerai. Mokinių pasiekimai fiksuojami elektroniniame dienyne, pažangos suvestinėse. Dauguma mokytojų elektroniniame dienyne reguliariai rašo mokiniams pagyrimus ir pastabas, žymi lankomumą. Likus mėnesiui iki pusmečio pabaigos, klasių vadovai informuoja auklėtinių tėvus apie numatomus nepatenkinamus mokymosi pasiekimų įvertinimus. Apie mokinių pasiekimus tėvai informuojami klasių tėvų susirinkimuose, atvirų dienų ir, pagal poreikį, individualių pokalbių metu, tačiau ne visi tėvai prisideda prie mokinių pažangos gerinimo. Dauguma kalbintų Gimnazijos tarybos tėvų džiaugėsi, kad įdiegus elektroninį dienyną jie laiku gauna informaciją, atsirado patogesnių galimybių bendrauti su mokytojais. Tėvai teigė, kad mokytojai visada atsako į jų paklausimus apie vaiką. STA duomenimis, 96,3 proc. tėvų pritarė teiginiui, kad jiems pakanka gaunamos informacijos apie vaiko mokymąsi ir elgesį mokykloje.

3. PASIEKIMAI

Kauno „Varpo“ gimnazijos pasiekimai vertinami labai gerai.

Pažanga yra kryptinga. Atskirų mokinių pažanga tinkama, mokyklos pažanga – labai gera.

Iš mokyklos dokumentų ir pokalbių su mokytojais, gimnazijos vadovais paaiškėjo, kad dažnai analizuojama pažanga mokinių, turinčių prastus ar nepatenkinamus pusmečio įvertinimus, lyginami bendri visų mokinių pusmečio ir metiniai įvertinimai. Mokyklos bendruomenė aptaria atskirų klasių mokinių pasiekimų rezultatus ir pažangos kaitą Mokytojų tarybos, Metodinės tarybos posėdžiuose, mokinių tėvų susirinkimuose, individualiuose pokalbiuose su mokiniams ir jų tėvais. Iš pokalbių su tėvais sužinota, kad apie mokinių pasiekimus ir pažangą tėvai sužino iš e. dienyno. Gimnazija yra nemažai nuveikusi sprendama mokinių mokymosi ir pažangos problemas (pvz., pastebėjus, kad dalis mokinių naudojasi korepetitorių paslaugomis, mokiniams organizuotos visų mokomųjų dalykų nemokamos konsultacijos, tiesa, pedagogai pastebi, kad tenka paraginti, priminti mokiniams, kad jie į konsultacijas ateitų, o atėję tikslingai mokytųsi). Išorės vertintojai pastebi, kad gimnazijoje vertėtų ne tik fiksuoti ir analizuoti mokinių pažangos bei pasiekimų kaitą,

bet ir su kiekvienu mokiniu aptarti kaitos priežastis, priimti sprendimus dėl tolimesnės pažangos. Taip būtų sėkmingiau ugdoma mokinių atsakomybė už mokymąsi, paveikiau formuojamos vertybinės nuostatos.

Pamokose mokytojai stebėjo mokinių darbą, dažnai naudojo kaupiamąjį vertinimą, o informaciją apie mokinių pasiekimus fiksavo savo užrašuose, lentelėse. Pamokose naudotas formuojamasis vertinimas tinkamai skatino dalį mokinių siekti pažangos. Iš stebėtų pamokų duomenų matyti, kad dažniausiai pasiekimai ir pažanga pamokoje aptarti apibendrintai, kartu su visa klase ar grupėmis, mokiniai įsivertindavo savo emocinę būseną, veiklą pamokoje, žymiai rečiau – savo išmokimo lygį. 107 stebėtų pamokų, neformaliojo švietimo veiklų apibendrinti mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimai, lyginant su išsikeltu uždaviniu, pateikti 6 lentelėje.

Mokinių pasiekimų stebėtose pamokose apibendrinti vertinimai (N=107)

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
10 (9,3 proc.)	45 (42,0 proc.)	47 (44,0 proc.)	5 (4,7 proc.)

Iš pokalbių su mokyklos vadovais, dokumentų analizės sužinota, kad Mokytojų tarybos posėdžiuose aptariamos pusmečių ir metinės pažangumo suvestinės, analizuojama mokymosi kokybė. Pastebėtina, kad pasiekimų kokybė, lyginant 2009–2010 m. m. ir 2010–2011 m. m. duomenis, pagerėjo. 2011–2012 m. m. 7–10 balų pasiekimai įvertinti 80,9 proc. 5 kl., 29,9 proc. – I kl., 43 proc. – II kl., 39 proc. – III kl., 64,8 proc. – IV kl. mokinių. 2011–2012 m. m. nepažangūs buvo 6 mokiniai (t. y. 1,27 proc. nuo bendro mokinių skaičiaus). Nepažangiems mokiniams skiriami vasaros darbai, jų pasiekimai aptariami su dalykų mokytojais, klasių vadovais, tėvais. Mokytojai sudaro galimybių pašalinti mokymosi spragas, konsultuoja mokinius. Mokiniai, praleidę pamokas dėl ligos, turi galimybių gauti konsultacijas nuotoliniu būdu (naudojantis e. dienynu) ir mokykloje. Gimnazijos bendruomenė stengiasi, kad mokiniai iš nepalankios socialinės aplinkos jaustųsi gerai, galėtų taip pat sėkmingai mokytis bei gautų socialinę paramą.

Mokymosi pasiekimai vertinami labai gerai.

Palyginus 2010–2011 m. m., 2011–2012 m. m. mokyklos pateiktas ataskaitas, matyti I–IV klasių pasiekimų gerėjimo tendencija. 2010–2011 m. m., 2011–2012 m. m. lietuvių kalbos ir matematikos PUPP pažangumas buvo 100 proc. 2011–2012 m. m. lietuvių kalbos 7–10 balų įvertinimus gavo 81 proc., matematikos – 78 proc. mokinių. Valstybinių brandos egzaminų 51–100 balų įvertinimus iš lietuvių kalbos 2010–2011 m. m. gavo 68,1 proc., 2011–2012 m. m. – 65,2 proc., anglų kalbos 2010–2011 m. m. gavo 64,8 proc., 2011–2012 m. m. – 81,6 proc., istorijos 2010–2011 m. m. gavo 48,8 proc., 2011–2012 m. m. – 75 proc., matematikos 2010–2011 m. m. gavo 41,1 proc., 2011–2012 m. m. – 50,7 proc. mokinių 2011–2012 m. m. 100 balų įvertinimus gavo 13 mokinių (iš viso gauta 18 „šimtukų“), brandos atestatus su pagyrimu gavo 41 mokinys. Mokykloje atliekama pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau – PUPP) ir valstybinių brandos egzaminų rezultatų analizė. Pokalbiuose su gimnazijos vadovais, mokytojais paaiškėjo, kad mokykloje kaupiamos mokinių pasiekimų ir pažangos, egzaminų rezultatų, mokinių laimėjimų konkursuose, varžybose, olimpiadose, projektuose suvestinės. Kiekvieno pusmečio pabaigoje vykdoma lyginamoji trejų paskutinių mokslo metų pasiekimų kaitos analizė, kuri pristatoma Mokytojų tarybos posėdžių metu. Mokinių pasiekimai pristatomi tėvų susirinkimuose. Kaupiamą informaciją veiksmingai panaudojama rengiant mokinius PUPP, brandos egzaminams bei teikiant informaciją tėvams.

Gimnazijoje sudaromos geros sąlygos gabiems ir aktyviems mokiniams gilinti ir tobulinti meninius, kūrybinius, sportinius gebėjimus, dalyvauti visuomeninėje, socialinėje veikloje, pilietinėse, gailestingumo akcijose. 2012–2013 m. m. 55 proc. mokinių dalyvauja neformaliojo švietimo veikloje. Mokykloje kryptingai (siejant su mokyklos tikslais, tradicijomis ir vertybėmis, etninės kultūros, patriotiškumo, pilietiškumo puoselėjimu) vykdomi projektai, rengiamos parodos, konferencijos, dalykų savaitės, renginiai. Mokiniai dalyvauja visuomeninėje veikloje už mokyklos ribų, jiems sudaromos sąlygos praktiškai mokytis demokratijos, dalyvauti mokyklos, miesto

gyvenime, aktyviai įsitraukti į gimnazijos savivaldą. Mokykloje aktyvi Mokinių taryba. Iš pokalbių su gimnazijos bendruomenės nariais paaiškėjo, kad Mokinių tarybos nariai iniciatyvūs, aktyvūs, jaučia atsakomybę už savo veiklą, didžiuojasi mokykla ir jos pasiekimais. Tarybos nariai argumentuotai ir įtikinamai pasakojo, kaip atsižvelgiama į mokinių nuomonę priimant mokykloje svarbius sprendimus, organizuojant renginius.

Gimnazijos mokiniai aktyviai dalyvauja konkursuose, olimpiadose, varžybose, projektinėje veikloje, laimi prizines vietas lietuvių, užsienio kalbų, informacinių technologijų, biologijos olimpiadose ir konkursuose, sporto varžybose. 2010–2011 m. m. rajono (miesto) renginiuose gimnazijos mokiniai laimėjo 21 prizinę vietą (tapo laureatais, gavo pagyrimus, padėkos raštus), šalies renginiuose – 12 prizinių vietų, tarptautinėje konkursinėje veikloje – 1 prizinę vietą. Mokyklos bendruomenė iniciavo ir organizavo naujus renginius: „Dainų daina“ (dalyvavo 4 Kauno mokyklų Mokinių tarybų atstovai), dailės plenerą (dalyvavo 5 Kauno gimnazijų atstovai), respublikos mokinių kūrybinių, projektinių, tiriamųjų darbų konferenciją „Tiriam pasaulį – atrandam save“, 6-ąjį Lietuvos vaikų ir jaunimo teatro forumo „Skambutis“ renginį. 2011–2012 m. m. rajono (miesto) renginiuose mokiniai laimėjo 17 prizinių vietų (pelnė laureatų vardus, gavo pagyrimus, padėkos raštus), šalies renginiuose – 59 prizines vietas, tarptautinėje konkursinėje veikloje – 1 prizinę vietą. Mokykloje vyko jubiliejiniai renginiai, išleistas jubiliejinis gimnazijos mokslo metų kalendorius. Bendruomenė aktyviai dalyvauja socialinėje, projektinėje veikloje, labdaros ir pilietinėse akcijose, kultūrinuose švietimo projektuose.

Gimnazija kaupia informaciją apie buvusių auklėtinių tolesnį mokymąsi, didžiuojasi jų sėkmėmis. Rugsjūčio mėnesį Mokytojų tarybos posėdyje klasių vadovai pristato informaciją apie tolimesnę buvusių mokinių veiklą. Dauguma mokinių, baigusių vidurinio ugdymo programą, sėkmingai mokosi universitetuose ar kolegijose, dalis – užsienyje. 2012 m. į Lietuvos universitetus įstojo 86, į užsienio universitetus – 20, į kolegijas – 7 abiturientai, 3 pasirinko profesinio rengimo centrus. Pokalbiuose su gimnazijos vadovais, mokytojais, mokiniais paaiškėjo, kad mokykla domisi buvusių ugdytinių mokymusi, bendradarbiauja su jais. Dažnai buvę mokiniai lankosi mokykloje. Renginyje „Sėkmingi žmonės“ buvę gimnazijos mokiniai pasakoja savo sėkmės istorijas. Informacija apie abiturientų įstojimą į Lietuvos ir užsienio universitetus, kitas ugdymo įstaigas, pateikiama gimnazijos interneto svetainėje.

4. PAGALBA MOKINIUI

Pagalba mokiniui Kauno „Varpo“ gimnazijoje vertinama gerai.

Rūpinimasis mokiniais veiksmingas. Bendroji rūpinimosi mokiniais politika yra labai gera, mokinių asmenybės ir socialinė raida – gera.

Mokiniais kolegialiai rūpinasi visa mokyklos bendruomenė: administracija, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai. Skirtingiems probleminiams klausimams analizuoti ir spręsti sudarytos įvairios darbo grupės. Sprendžianti prevencinio darbo, švietimo pagalbos, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimo klausimus nuosekliai ir planingai savo veiklą vykdo Vaiko gerovės komisija (toliau – VGK). Pokalbių su mokiniais metu paaiškėjo, kad jie žino, kokie elgesio ir ugdymosi problemų klausimai sprendžiami VGK. Gimnazijoje yra parengtas „Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams aprašas“, sukurtas Gimnazisto garbės kodeksas, vykdoma prevencinė veikla (rengiami standai, lankstinukai, organizuojamos parodos), akcijos, renginiai, į klasės vadovų valandėlių turinį integruojamos gyvenimo įgūdžių, prevencinės, patyčių prevencijos, ugdymo karjerai programos. Dauguma mokinių dalyvauja gimnazijos vykdomoje programoje „Sveikatą stiprinanti mokykla“ (apie vykdomą kūrybinį, socialinį bendradarbiavimą atskaitoje jau minėta). Mokiniai turi pakankamai informacijos apie specialistų pagalbą, kuria gali pasinaudoti. STA duomenimis, 89 proc. mokinių nurodo, kad auklėtojai rūpinasi klase, 83,9 proc. tėvų pritaria teiginiui „Esu tikras, kad vaikas yra saugus mokykloje: jo niekas neskriaus ir nežemins“. Gimnazijos administracija, dauguma mokytojų, ypač psichologė ir socialinė pedagogė gerai pažįsta mokinius, stengiasi jiems padėti ir užkirsti kelią netoleruotinam elgesiui. Siekiant užtikrinti mokinių saugumą gimnazijoje taikomos labai paveikios priemonės:

parengta mokinių išėjimo iš mokyklos nepasibaigus pamokoms tvarka, organizuojamas mokytojų budėjimas pertraukų metu, sudarytos galimybės turiningai leisti pertraukas, laisvas pamokas (stalo tenisas, relaksacijos kambarys, „Judanti biblioteka“, biblioteka-skaitykla ir pan.), vykdoma pašalinių asmenų patekimo į mokyklą kontrolė ir apskaita, įrengtos stebėjimo kameros koridoriuose, valgykloje. STA duomenimis, 95,9 proc. apklaustųjų mokinių teigia, kad jaučiasi saugiai visoje mokykloje. Pokalbiuose su Gimnazijos taryba, tėvų atstovais, išryškėjo, kad klasės, mokyklos vadovai ir pagalbos mokiniui specialistai veiksmingai reaguoja į gautą informaciją apie iškilusias mokinių saugumo, psichologines ir socialines problemas ir tai daro teigiamą įtaką mokymosi pasiekimams. Gimnazijoje vykdoma nuosekli rūpinimosi mokiniais politika, daranti įtakos mokinių asmenybės ir socialinei raidai, yra vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Mokiniai skatinami prisidėti prie „Draugiškiausios mokyklos“ modelio įgyvendinimo, dalyvauja tarptautiniame projekte „Individualūs mokinių mobilumai“ (mokinių mainai), gimnazijoje organizuojamuose akcijose, renginiuose („Angelo pėdos“, „Aš šalia Tave“, padėkos diena „Aidai“, Šimtadienis, Paskutinis skambutis ir kt.) ir įvairių būrelių (ispanų kultūros, prancūzų kultūros, teatro trupės „Tirlimpom pom“, muzikos studijos, vizualinių menų klubo, jaunimo tautinių šokių kolektyvo „Varpas“, „Lego robotukas“, krepšinio) veikloje, kurių metu mokosi pilietiškumo, sveikos gyvensenos įgūdžių, tenkina savirealizacijos reikmes. Gimnazijoje veikia Mokinių taryba, kuri inicijuoja įvairius renginius, diskusijas, akcijas, teikia pasiūlymus dėl vidaus tvarkos palaikymo. Mokinių veikla ir pasiekimai pripažįstami, už pasiekimus įvairiuose konkursuose, varžybose, olimpiadose jie skatinami padėkomis, pagyrimais, išvykomis. Mokinių socialinei veiklai skirtos 5 val. per mokslo metus, ji siejama su pilietiškumo ugdymu, gimnazijos bendruomenės tradicijomis, vykdomais projektais, kultūrinėmis bei socializacijos programomis. Tai motyvuoja ir skatina mokinius, formuoja pageidaujamą jų elgesį. Tiek nepageidaujamo elgesio prevencija, tiek asmenybės ir socialinės raidos skatinimas mokykloje suprantamas kaip bendrojo ugdymo dalis. Vertintojai įsitikino, kad sėkmingai įgyvendinant bendrąją rūpinimosi mokiniais politika gimnazijoje auga savimi pasitikintys, savo stipriąsias puses žinantys mokiniai. Pokalbiai su Gimnazijos tarybos, Tėvų komiteto, VGK nariais, mokiniais, mokyklos išorinio vertinimo savaitę stebėti renginiai patvirtino, kad gimnazija inicijuoja situacijas, kuriose mokiniai ugdo bendrąsias kompetencijas, vertybines nuostatas. Išvardinti pastebėjimai rodo, kad pedagogų darbas, ypač organizuojant neformaliąją veiklą, yra nepriekaištingas ir paveikus. Išorės vertintojai pastebi, kad ir pamokose vertėtų daugiau dėmesio skirti ne tik žinių perteikimui, bet ir mokinių asmenybės ugdymui (mokyti pažinti savo poreikius, lūkesčius, juos realiai vertinti ir lyginti su galimybėmis, daugiau dėmesio skirti vertybinių nuostatų formavimuisi).

Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba veiksminga. Psichologinė ir socialinė pagalba – labai gera, pagalba mokantis – gera.

Pagalba mokantis atitinka mokinių poreikius. VGK analizuoja vaikų ugdymosi poreikius, problemas, nesėkmingo mokymosi, netinkamo elgesio priežastis. Mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai dažnai bendradarbiauja tarpusavyje, dalinasi patirtimi. Keturi mokiniai savarankiškai mokosi vokiečių kalbos, nes grupė nesudaryta esant per mažam mokinių skaičiui. Gimnazijos skiria valandų konsultacijoms, kurios prisideda prie kompetencijų – žinių ir gebėjimų, nuostatų ugdymo. Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, kad dažniausiai žinios gilinamos prieš kontrolinius darbus, aiškinantis nesuprastus temas dalykus ar ilgesnį laiką nelankius pamokų. Konsultavimo sistemos veiksmingumą patvirtina ir STA duomenys: 95 proc. mokinių pritaria teiginiui „Jei nesuprantu temos, visuomet galiu klausti mokytojų, nueiti į konsultacijas“. Tačiau daugiau nei pusėje stebėtų pamokų (58 proc.) mokiniams teikta neišskirtinė, tik dalies besimokančiųjų individualius poreikius tenkinanti pagalba (dažniausiai – konsultuojant individualiai). Pagalbos mokantis stebėtose pamokose apibendrinti vertinimai pateikti 7 lentelėje.

Pagalbos mokantis kokybės stebėtose pamokose apibendrinti vertinimai

7 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
13 (12,1 proc.)	32 (29,9 proc.)	57 (53,3)	5 (4,7 proc.)

Gerus pagalbos pavyzdžius išorės vertintojai stebėjo informacinių technologijų IA, IV_FizInfB kl., matematikos (integr. su anglų k.) IB kl., matematikos IV ABC, IIB, 6B kl., vokiečių kalbos 6bd_užs2 kl., anglų kalbos 6a kl., dailės 6a kl. pamokose, kuriose teikta kryptinga pagalba, stebėtas tinkamas veiklos, užduočių, tempo diferencijavimas, skatinta mokinių tarpusavio pagalba. Išorės vertintojai daro išvadą, kad pagalba mokantis būtų efektyvesnė, jei dar veiksmingiau bendradarbiautų dalykų mokytojai, klasės vadovai, pedagoginę ir psichologinę pagalbą teikiantys specialistai. Tikslinga būtų keisti kai kurių mokytojų dalykininkų nuostatas dėl skirtingų poreikių ir gebėjimų mokinių ugdymo.

Kaip jau buvo minėta, psichologinė pagalba vertinama labai gerai. Mokykloje ją teikia psichologė. Specialistė yra VGK narė, dalyvauja komisijos posėdžiuose svarstant vaikų mokymosi ir elgesio problemas. Bendradarbiaudama su mokinio tėvais, mokytojais ir kitais pagalbos mokiniui specialistais ji padeda spręsti mokinio psichologines ir ugdymosi problemas, organizuoja ir įgyvendina psichologinių problemų prevencijos programas, padedančias išvengti psichologinių ir ugdymo problemų bei veiksmingiau ugdyti šių problemų turinčius mokinius. Bendradarbiaudama su socialine pedagoge, direktoriaus pavaduotojais ugdymui, klasių vadovais ir mokytojais specialistė organizuoja prevencinius renginius (Pasaulinė psichikos sveikatos diena, „Savaitė be patyčių“), veda mokiniams pokalbius-diskusijas („Patyčios“, „Alkoholio ir narkotinių medžiagų žala“), praktinius užsiėmimus („Mano klasė – mano komanda“, „Aš po dešimties metų“, „Laiko planavimas ir organizavimas“). Psichologė individualiai konsultuoja mokinius, jų tėvus ir mokytojus (dauguma konsultacijų veiksmingos, duodančios teigiamų rezultatų), atlieka mokiniams mokymosi stiliaus nustatymo bei profesinio orientavimo testus, aktualius mokykloje tyrimus (anketinė apklausa siekiant išsiaiškinti mokinių saugumą bei savijautą gimnazijoje, agresijos lygį bei požiūrį į narkotinių medžiagų vartojimą, tyrimai „Mokymosi motyvacijos įvertinimas“, „I–IV klasių mokinių požiūrio į ugdymo procesą įvertinimo“ ir kt.). Psichologė vykdo ir šviečiamąją veiklą mokyklos bendruomenei mokinių bendravimo, mokymosi motyvacijos, adaptacijos mokykloje problemų sprendimo, psichologinių krizių įveikimo klausimais (praktinis užsiėmimas „Bendravimas ir bendradarbiavimas“), skaito pranešimus tėvų susirinkimuose apie pagalbą vaikams renkantis ateities specialybę, tėvų įtaką mokinių pasiekimams, paauglių problemas (paskaita-diskusija „Aktualiausios problemos paauglystėje“). Pokalbyje su tėvais išryškėjo, kad bendradarbiaujant psichologei, klasių vadovams, socialinei pedagogei gimnazija puikiai rūpinasi psichologiniu mokinių saugumu. Išvardinti pastebėjimai rodo, kad psichologės darbas yra nepriekaištingas ir labai paveikus.

Mokyklai žinomi mokinių socialiniai poreikiai: organizuojamas nemokamas maitinimas, vykdoma mokyklos nelankymo, netinkamo elgesio ir neigiamų socialinių veiksnių prevencija. Socialinė pedagogė yra VGK narė, bendradarbiauja su psichologe, klasių vadovais, mokytojais. Specialistė padeda mokytojams ir tėvams suprasti ir tenkinti socialinius mokinių poreikius, skatina jų bendradarbiavimą, kultūringą elgesį, siekia formuoti pagarbius tarpasmeninius santykius, sveikos gyvensenos įgūdžius ir gerą mikroklimatą. Didėjant socialiniams mokinių poreikiams vykdomos įvairios prevencinės programos, pasitelkiama tėvų, socialinių partnerių pagalba. Konstruktivus bendradarbiavimas su išorės specialistais, šeimos bei mokyklos lūkesčių derinimas, tinkama socialinė pagalba sudaro sąlygas operatyviai spręsti iškilusias mokinių problemas. Prevencinis darbas vykdomas per klasių vadovų, aktyvių mokinių veiklą, akcijas, projektus su socialiniais partneriais („Saugokime save ir šalia esantį“, „Padėkime savo keturkojams draugams“, „Mylėkime savo artimą“), prevencines veiklas (paskaitos „Rūkymas: ką turime žinoti“, akcijos „Gegužė – mėnuo be smurto prieš vaikus“, Maltos ordino labdaros renginiai, renginiai prieš narkotinių medžiagų vartojimą, smurtą, nusikalstamumą, ŽIV/AIDS, korupciją). Sprendžiant socialines problemas, bendradarbiaujama su Pedagogine psichologine tarnyba, Kauno m. Gričiupio seniūnijos policijos komisariatu. Apibendrinant pastebėjimus, galima teigti, kad socialinė pagalba mokykloje veiksminga.

Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas vertinamas gerai.

Gimnazija siekia sudaryti tinkamas ugdymo (-si) ir poilsio sąlygas, jas maksimaliai pritaikant įvairių poreikių mokinių grupėms. 2011 m. mokykla renovuota, pritaikyta mokiniams su

fizine negalia (tokių mokinių kol kas gimnazijoje nėra). Su mokiniais, kurie turi mokymosi problemų, socialinė pedagogė dirba individualiai. Mokinių elgesio ir ugdymosi problemų klausimai sprendžiami V GK. Gimnazijoje stebimas mokinio lankomumas, elgesys pamokų metu, daroma pažanga aptariama su klasės vadovais. Apie mokinių pamokų nelankymą, blogą mokymąsi informuojami tėvai ar kiti teisėti vaiko atstovai, prireikus – jie kviečiami į gimnaziją. Išsiaiškinamos mokinių nelankymo ar blogo mokymosi priežastys. Per pastaruosius metus daugėjo mokinių, turinčių elgesio, ypač lankomumo, problemų. 2011–2012 m. nuolatinės konsultacijos dėl mokinių pamokų nelankymo ar blogo mokymosi teiktos 23, vienkartinės – 42 mokiniams. Nors gimnazijoje stengiamasi atliepti visų mokinių ugdymosi poreikius, tačiau iš stebėtų pamokų matyti, kad mokytojai pamokose daugiausiai dirba su visa klase, orientuodamiesi į vidutinių gebėjimų lygmenį, mažiau tenkinami gabiujų ir patiriančių mokymosi sunkumų mokinių ugdymo (-si) poreikiai. Vertintojai pastebi, kad būtų tikslinga atkreipti didesnę dėmesį į šių vaikų *ugdymą pamokose* – diferencijuoti veiklos pobūdį, turinį, tempą, laiką, paveikiau naudoti aktyviuosius metodus. Tikėtina, kad tai skatintų skirtingų poreikių turinčių mokinių iniciatyvas, garantuotų jų individualaus tobulėjimo spartą. Pažymėtina, kad mokytojai, pasinaudodami kvalifikacijos tobulinimo, stebimų pamokų analizės, specialistų konsultacijų medžiaga, turi galimybių ir potencialo tai įgyvendinti.

Gabių mokinių ugdymas, kaip įprasta visoje šalyje, labiausiai atsiskleidžia rengiant juos įvairioms olimpiadoms, konkursams, projektams. Mokiniai turi galimybių realizuoti savo gebėjimus renginių, neformaliojo švietimo metu, savivaldoje. Be to gimnazijoje organizuojamos savitų bruožų turinčios veiklos, padedančios skleisti mokinių talentams, gebėjimams (pvz., dalyvaujama projekte „Individualūs mokinių mobilumai“, kuriamas „Draugiškiausios mokyklos“ modelis, naujų idėjų diegimui suburta Novatorių grupė, veikia „Gabumų ugdymo akademija“). Nuo 1995 m. Gimnazijoje didelis dėmesys skiriamas mokinių gabumų atskleidimui, pagalbos vieni kitiems teikimui, bendrų projektų, darbų inicijavimui. Nuo 2007 m. gimnazijoje parengta gabių mokinių ugdymo programa, kuri peraugo į mokinių „Gabumų ugdymo akademiją“. Miesto mastu 2010 m. organizuota mokinių konferencija „Tiriam pasaulį – atrandam save“, kurioje dalyvavo apie 150 mokinių iš 15 miesto mokyklų (įvairiose konferencijos dalykinėse sekcijose skaityti 48 pranešimai), vykdomas mokinių pagalbos vienas kitam projektas „Aš šalia tavęs“. Atsižvelgus į mokinių poreikius (ypač gabiųjų mokinių bei turinčių aukštą mokymosi motyvaciją) ir aktyvų gimnazijos bendruomenės dalyvavimą tarptautiniuose projektuose ir šiuo metu vykstančiame mokinių mobilumų projektą „Individualūs mokinių mobilumai“ (mokinių mainai), gimnazijoje tęsiamas integruotas užsienio kalbos ir dalyko mokymas europinėse klasėse. Šiose klasėse kai kurie mokomieji dalykai (matematika, biologija, istorija ir ekonomika) integruojami su anglų kalba. Tuo tikslu parengtos integruotos programos, teminiai žodynai, matematikos, biologijos, istorijos, ekonomikos dalykų terminologija anglų kalba. Integruotų pamokų medžiaga parenkama atsižvelgiant į konkrečios klasės poreikius ir galimybes. Stebint ugdymo procesą pamokų metu užfiksuota, kad gabieji mokiniai teikė pagalbą kitiems mokiniams (matematika IIC_MatA kl. (integr. su anglų k)), gabiesiems buvo skirtos papildomos, sudėtingesnės, diferencijuotos užduotys (biologija IV_BiABChE kl., anglų k. IIIA, IIB kl., rusų k. 6D kl., matematika 6A, 6B, IIB kl., vizualinių menų klubas 6, I–IV kl.).

Pagalba planuojant karjerą vertinama gerai. Pagalba renkantis mokymosi kryptį ir mokyklą yra gera, profesinis švietimas – labai geras.

Mokinių ugdymas karjerai gimnazijoje pakankamai kryptingas ir tenkina daugumos mokinių poreikius. Mokyklos veikla padedant atrasti tolimesnio mokymosi kryptis orientuota į mokinio asmens galių pažinimą, atradimą ir plėtojimą. Gimnazijoje parengta mokinių karjeros ugdymo veiklos programa. Ugdymas karjerai organizuojamas ugdymo proceso dienomis, skirtomis kultūrinei, meninei, pažintinei veiklai; integruojamas į dalykų, neformaliojo švietimo (įvairūs renginiai ir būrelių veikla), klasių bendruomenių veiklos programas. Mokinių karjeros planavimo ugdymui sukurta darbo grupė, kurią sudaro klasių vadovai, dalykų mokytojai, neformaliojo švietimo užsiėmimų vadovai, psichologė, socialinė pedagogė, direktorės pavaduotoja ugdymui. Į ugdymo karjerai veiklą įtraukiami mokinių tėvai, mokinių savivaldos atstovai,

socialiniai partneriai iš universitetų. Gimnazijoje atliekami savęs pažinimo, interesų, profesinių ketinimų tyrimai, sudaromos geros sąlygos mokiniams pasirinkti dalykų modulius pagal polinkius ir gebėjimus. Mokiniai ir jų tėvai (globėjai) informuojami apie gimnazijos teikiamas ugdymo turinio pasirinkimo galimybes, gimnazistams padedama susidaryti individualius ugdymo (-si) planus, sudaromos galimybės keisti mokomuosius dalykus, dalykų modulius, ugdytis mokinio galimybes ir gebėjimus atitinkančioje mobiliojoje grupėje. Atpažinti savo polinkius, gebėjimus ir kryptingai juos vystyti bei planuoti karjeros galimybes mokiniams padeda tinkamai organizuojamas neformalusis švietimas. Išorės vertintojai pastebi, kad mokykloje ugdytas karjerai būtų dar efektyvesnis, jei būtų veiksmingiau, kūrybiškiau išnaudotos Bendrojo ugdymo plano (vidurinio ugdymo) teikiamos galimybės (žr. šios ataskaitos 9, 11 psl.).

Gimnazijos bibliotekoje nuolat organizuojamos profesinio pasirinkimo ir karjeros planavimo parodos. Nuo šių mokslo metų informacija apie Lietuvos ir užsienio universitetus, kolegijas kaupiama ir klasifikuojama Karjeros kambaryje. Bibliotekoje-skaitykloje, Karjeros kambaryje yra metodinės literatūros apie mokinių profesinį karjeros ugdymą. Informacija profesinės karjeros švietimo klausimais skelbiama stenduose, kaupiama gimnazijos informacinio centro bibliotekoje. Karjeros ugdymo veiklos rezultatai aptariami viešai renginių metu, analizuojami darbo grupėje, klasių bendruomenėse, gimnazijos Mokytojų taryboje. Mokyklos interneto svetainėje skelbiami psichologų, karjeros ugdymo specialistų pranešimai, skirti mokinių tėvams. Gimnazijoje vykdoma daug renginių, skirtų profesiniam konsultavimui ir informavimui. Profesinis konsultavimas integruotas į dėstomus dalykus, dalyje savo dėstomų dalykų pamokų mokytojai pristatė, kokias specialybes studijuojant reikia jų dalyko žinių ir egzaminų), mokiniai ruošė projektinius darbus apie savo pasirinktas profesijas. Mokykloje organizuojami seminarai, psichologijos paslaugų centro darbuotojų pokalbiai („Tėvų pagalba renkantis vaikui profesiją“, „Pasidalinkime atsakomybės pyragą – už vaiko asmeninę sėkmę“, „Tėvų pagalba vaikui, planuojant jo profesinės karjeros kelią“), vyksta susitikimai su buvusiais mokiniais (projektas „Drąsinkime ateitį“, „Sėkmingi žmonės“). Tikėtina, kad pagalba renkantis mokyklą būtų veiksmingesnė, jei būtų ne tik organizuojami renginiai, mokiniams teikiama informacija profesiniam pasirinkimui ir karjeros planavimui, bet ir fiksuojami, sistemingai lyginami bei analizuojami mokinių lūkesčiai ir reali pažanga, su mokiniu aptariami jo polinkiai, gabumai, teigiami ar neigiami mokinio pasiekimų pokyčiai ir, remiantis šios analizės duomenimis, būtų aptariamose tolesnio mokymosi galimybės.

Mokinių karjeros planavimo gebėjimų ugdymui klasėse vedami švietėjiški savęs pažinimo pokalbiai. I–II klasių (III–IV klasių – pagal poreikį) mokiniai turi individualius aplankus „Mano karjera“, o 6-ų klasių mokiniai – „Profesinių norų kuprines“. Kiekvieną mėnesį jiems pateikiamos karjeros užduotys, kurias jie atlieka individualiai. Gimnazijoje organizuojami susitikimai su universitetų, aukštųjų mokyklų vadovais, dėstytojais, studentais, išvykos į universitetus, aukštąsias mokyklas (vedamos paskaitos mokiniams apie profesijas, jų paklausą šiandieninėje darbo rinkoje), gamybos, verslo įmones, įstaigas. Mokytojams organizuojami kvalifikacijos tobulinimo seminarai, o tėvams – paskaitos, padedančios susipažinti su profesinės karjeros planavimo gebėjimų ugdymo pagrindais. Pokalbiuose su tėvais, mokytojais išryškėjo, kad mokinių tėvai aktyviai dalyvauja klasės bendruomenių renginiuose, supažindina vaikus su savo profesijomis, priima mokinių ekskursijas savo darbovietėse. Išorės vertintojai daro išvadą, kad gimnazija veiksmingai panaudoja turimas galimybes teikdama mokiniams profesinio švietimo ir karjeros planavimo pagalbą.

Tėvų pedagoginis švietimas vertinamas gerai.

Mokykla planuoja ir vykdo tėvų švietimą. Teikiamos individualios konsultacijos tėvams (globėjams), padedančios suprasti vaiko socialinius ir psichologinius poreikius, jų tenkinimo svarbą. Tėvų susirinkimų metu vyksta pokalbiai-diskusijos, vedami seminarai, skaitomos paskaitos tėvams aktualiais ir rūpimais klausimais („Tėvų-vaikų santykiai“, „Vaikų elgesio sutrikimai“, „Motyvacija“), parengtas informacinis-rekomendacinis lankstinukas „Mokykla be patyčių – draugiškiausia mokykla“. Naujų bendros veiklos galimybių ieškojimas gimnazijoje skatina tėvų (globėjų) domėjimąsi mokykla. Tačiau išorės vertintojai pastebi, kad gimnazija,

norėdama dar labiau pagerinti tėvų pedagoginį švietimą ir tikėdamasi aktyvesnės tėvų pagalbos mokiniams mokantis, galėtų labiau sieti tėvų švietimą su individualios mokinių pažangos, mokymosi stilių, polinkių, gebėjimų ir kt. gimnazijoje atliekamų analizių duomenimis.

Vizito metu pastebėta, kad gimnazija tinkamai bendradarbiauja su tėvais. Mokinių tėvai dalyvauja gimnazijos bendruomenės renginiuose, šventėse, organizuojamos tėvų dienos, kurių metu vyksta individualūs mokinių tėvų ir dalykų mokytojų, klasių vadovų pokalbiai. Vyksta visuotiniai, klasių tėvų susirinkimai, kurių metu aptariami ugdymo proceso organizavimo klausimai. Remiantis STA duomenimis, 91,2 proc. tėvų teigia, kad jiems „įdomūs ir naudingi tėvų susirinkimai“. Mokyklos valdyme tėvai dalyvauja per Tėvų komitetą, kurį sudaro skirtingų klasių tėvų atstovai. Tėvų nuomonė daugeliu klausimų yra svarbi, jie sistemingai informuojami apie vaikų pasiekimus bei pažangą, lankomumą, egzaminų organizavimą ir kt. Klasių vadovai informaciją teikia raštu, telefonu, individualių pokalbių, tėvų susirinkimų metu bei naudodamiesi e. dienyne, el. paštu. Pagalbos mokiniui specialistai rengia rekomendacijas, kaip tėvai turėtų ir galėtų padėti vaikams, kur gali kreiptis pagalbos. Tėvai pokalbiuose teigė, kad informaciją apie vaikų pasiekimus bei pažangą gauna sistemingai, jaučiasi dalyvaujantys vaikų ugdyme. STA duomenimis, 96,3 proc. apklaustų tėvų tenkina mokyklos teikiama informacija apie jų vaikų mokymąsi ir elgesį mokykloje.

5. Mokyklos strateginis valdymas

Strateginis mokyklos valdymas veiksmingas.

Mokyklos strategija gera, išskyrus mokyklos viziją, misiją ir tikslus, kurie yra saviti.

Įstaigos bendruomenė jau yra sukūrusi 2013–2015 metų strateginį planą. Plane suformuluota misija ir vizija atspindi mokyklos filosofiją, savitumą, priimtina gimnazijos bendruomenei. Keičiantis laikmečio realijoms bei aplinkos reikalavimams, vizija ir misija pakoreguotos: išryškintas dėmesys bendražmogiškosioms vertybėms, šiuolaikinių kompetencijų ugdymui, atsižvelgiant į keleto pastarųjų metų darbo rezultatus, numatyta veikti pagal „Europinės mokyklos“ modelį (2009 m. gimnazijai suteiktas Europinės mokyklos sertifikatas). Kauno „Varpo“ gimnazijos strateginio plano rengimo grupė vadovavosi viešumo, partnerystės, bendradarbiavimo principais, analizavo aplinkos kontekstą ir vidinius išteklius, atliko SSGG analizę, bendraudama su metodinių grupių nariais numatė du tikslus, suformulavo tris uždavinius. Gimnazijos strateginio plano tikslai ir uždaviniai kryptingi, formuluoti remiantis mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rodiklių ir ugdymo rezultatų analize. Pokalbiai su mokyklos bendruomene rodo, kad didžioji dalis jos narių gerai susipažinę su vizija, misija ir tikslais, dalyvauja jų siekiant, reaguoja į laikmečio pokyčius. Suformuluoti strateginio plano tikslai, administracijai ir mokytojams bendradarbiaujant parengtos metų veiklos programos sukuria prielaidas tinkamai įgyvendinti suplanuotas priemones, siekti plane numatytos mokyklos kaip besimokančios organizacijos statuso bei tinkamo lygio individualios mokinių pažangos.

Mokyklos veikla planuojama tinkamai. Gimnazijos direktorės įsakymu kasmet sudaroma darbo grupė veiklai planuoti. Į lanksčiai vykdomas planavimo procedūras įtraukiami administracijos, mokytojų atstovai. Grupės nariai telkia mokytojų metodines grupes, kitus bendruomenės narius analizuoti tobulintinas veiklos sritis, išryškėjusias mokyklos veiklos įsivertinimo metu. Dauguma mokytojų planuodami veiklą bendradarbiauja tarpusavyje, dalykų metodinėse grupėse, Metodinėje taryboje. Kaip paaiškėjo pokalbyje, tėvai suinteresuoti mokyklos darbu ir statusu, tačiau jų dalyvavimas planavimo procedūrose dažniau apsiriboja materialinių ir įvairių organizacinių problemų sprendimu (pvz., Gimnazijos taryba jai deleguotą funkciją – mokyklos veiklos įsivertinimas ir tobulinimas (Švietimo įstatymo 37 str. 5 d. nuostata) – yra patikėjusi pedagogams, kurie šį darbą atlieka pakankamai profesionaliai). Tačiau veiksmingesnis ir dar aktyvesnis tėvų įtraukimas planuojant ugdymą būtų prasmingas, tėvai konstruktyviau padėtų gimnazijai ugdyti mokinius.

Gimnazijos bendruomenė veiklą planuoja atsižvelgdama į aplinkos veiksmų ir įstaigos stipriųjų bei tobulintinių veiklos sričių analizę, atliktą įsivertinimo metu. Metų veiklos planai

grindžiami kasmet vykdomo veiklos įsivertinimo išvadomis, ankstesnių metų veiklos programoje numatytų priemonių įgyvendinimo analize. 2012 m. mokyklos veiklos plane išanalizuotas 2011 m. gimnazijos veiklos tikslų įgyvendinimas (minimalus lauktas rezultatas, maksimalus lauktas rezultatas, pasiektas realus rezultatas), iškelti 2012 metų veiklos tikslai ir numatytos konkrečios priemonės jiems įgyvendinti. Programų įgyvendinimo rezultatai analizuojami, privalumai bei trūkumai išryškunami Mokytojų tarybos, Metodinės tarybos, metodinių grupių posėdžiuose bei pasitarimuose. Daugumos mokytojų rengiamuose dalykų ilgalaikiuose planuose numatyti ugdymo tikslai ir priemonės dera su gimnazijos strateginio plano ir metų veiklos programos tikslais bei priemonėmis.

2005–2015 metų gimnazijos strateginis planas dera su Kauno miesto strateginiu planu (kartu su 2008–2015 metų strateginio plano pakeitimais) bei Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir ugdymo skyriaus veiklos prioritetais. Gera planų dermė padeda mokyklai veikti tinkamai. Dauguma mokytojų ir bendruomenės narių susipažinę su mokyklos strateginiu planu ir metinėmis veiklos programomis. Mokytojai, bendraudami ir bendradarbiaudami metodinėse grupėse bei Metodinėje taryboje, įgyvendina numatytas priemones. Atsižvelgiant į aktualijas bei pokyčius, metų veiklos programos koreguojamos sudarant mėnesių veiklos planus. Kasmet pasibaigus metinės veiklos programos realizavimo terminui yra įvertinami pasiekti rezultatai, nustatomas tikslų realizavimo laipsnis pagal prognozuotus minimalius ar maksimalius rezultatus, išsiaiškinamos nesėkmės (įgyvendinant 2010 metų veiklos programą dviejų tikslų rezultatai pasiekti 100 proc., vieno – 80 proc.; įgyvendinant 2011 metų mokyklos veiklos programą dviejų tikslų rezultatai pasiekti maksimaliai, vieno – iš dalies). Atsižvelgiant į planų įgyvendinimo analizę, mokinių pasiekimus bei mokymosi sėkmę, veiklos įsivertinimo metu nustatytas tobulintinas sritis, formuluojami kitų metų mokyklos veiklos programos tikslai, rengiama programa. Nuosekliai įgyvendinamos mokyklos veiklos programos nuostatos, jų koregavimas reaguojant į laikmečio pokyčius tinkamai telkia įstaigos bendruomenę tolesnei raidai. Plano įgyvendinimo lygis ir įtaka mokyklos bendruomenės sutelktumui, gimnazijos raidai būtų dar efektyvesni, jei į ugdymo planavimą gimnazija paveikiau įtrauktų mokinius ir jų tėvus – taip būtų ugdomas bendras įsitikinimas, kad maži pokyčiai prasideda prie didelių pasikeitimų, o už gimnazijos veiklos kokybę yra atsakinga visa bendruomenė (ne vien pedagogai).

Mokyklos savęs vertinimas kryptingas. Įsivertinimo procesas vertinamas labai gerai, įsivertinimo rezultatų panaudojimas – gerai.

Pokalbiuose bendruomenės nariai teigė, jog įsivertinimą jie vykdo todėl, kad remdamiesi jo rezultatais tobulintų veiklą. Direktorės įsakymu sudarytai gimnazijos įsivertinimo grupei vadovavo direktoriaus pavaduotoja ugdymui, nuo šių mokslo metų pradžios sudaryta nauja darbo grupė, kuriai vadovauja geografijos mokytoja. Grupė sudaryta atsižvelgiant metodinių grupių pasiūlymus, asmenines narių savybes bei turimas kompetencijas, jos nariai ir vadovė tobulinasi įvairiuose mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo seminaruose. Įsivertinimo grupė veikia pagal direktorės patvirtintą gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo tvarkos aprašą. Įsivertinimas planuojamas ir vykdomas etapais (pasirengimas, platusis įsivertinimas, pasirinktos srities (problemos) analizė – giluminis įsivertinimas, atsiskaitymas ir informavimas, rezultatų panaudojimas tolesnės veiklos tobulinimui planuoti). Iš pokalbio su mokyklos įsivertinimo grupės nariais paaiškėjo, kad mokyklos įsivertinime aktyviai dalyvauja gimnazijos vadovai, beveik visi mokytojai, mokiniai, jų tėvai. Grupės nariai gerai vertina savo veiklą, ieško problemų sprendimo būdų, įsivertinimo išvadomis naudojamosi rengiant gimnazijos veiklos metinį planą. Atliekant mokykloje giluminį įsivertinimą naudojami tinkami ir veiksmingi metodai. Anketavimui panaudojamos technologijos (suformuota online apklausa). Kiekvienais metais yra vykdomas platusis įsivertinimas, giluminei analizei pasirenkamos silpniausios mokyklos veiklos sritys. Apibendrinus duomenis galima teigti, kad įsivertinimo procesas gimnazijoje vyksta kryptingai, nuosekliai, planingai analizuojami gimnazijos veiklos pokyčiai. Įsivertinimo procesas leidžia sėkmingai plėtoti gimnazijos veiklą.

2011–2012 m. m. gimnazijos plačiojo įsivertinimo išvadose kaip stipriosios veiklos sritys išskirtos: pažanga (3.1.), mokymosi pasiekimai (3.2.), mokyklos strategija (5.1.), mokyklos įsivertinimas (5.2.), vadovavimo stilius (5.3.), personalo valdymas (5.4.), materialinių išteklių valdymas (5.5.). Tobulinti pasirinkti veiklos rodikliai – mokymosi veiklos diferencijavimas (4.3.2.), gabių mokinių ugdymas (4.3.2.), profesinis švietimas (4.4.3.). Išvardintos gimnazijos plačiojo įsivertinimo išvados atitinka mokyklos veiklos išorinio vertinimo metu pastebėtus stipriuosius ir tobulintinus gimnazijos veiklos aspektus, išskyrus profesinį švietimą, kuris jau yra patobulintas. Įsivertinimo grupės narių teigimu, veiklos kokybės įsivertinimo išvados paprastai aptariamose metodinėse grupėse, Metodinėje taryboje, pristatomos Gimnazijos tarybai, Mokytojų tarybai, tėvų susirinkimuose. Gimnazijos taryba didesnę dalį atsakomybės už įsivertinimo darbus yra patikėjusi pedagogams. Įsivertinimo grupės veikla tinkamai dokumentuojama – medžiaga kaupiama aplankuose, skelbiama mokyklos interneto svetainėje. Pokalbiuose su gimnazijos vadovais ir bendruomenės atstovais paaiškėjo, kad įsivertinimo rezultatai tinkamai naudojami planuojant mokyklos veiklą, priimant vadybinius sprendimus, numatant mokytojų kvalifikacijos tobulinimo kryptis, turtinant edukacinę aplinką. Išorės vertintojai rekomenduoja įsivertinimo metu gautas išvadas aktyviau ir paveikiau naudoti kasdienėje veikloje (pamokose). Pastebėtina, kas įsivertinimo išvadomis grįstas gimnazijos 2012 metų veiklos plano tikslas, numatantis tobulinti šiuolaikinės pamokos organizavimą individualizuojant ir diferencijuojant ugdymo turinį skirtingų gabumų mokiniams, iš dalies atsispindi mokytojų parengtuose ilgalaikiuose dalykų planuose.

Vadovavimo stilius veiksmingas. Valdymo demokratiškumas yra geras, lyderystė mokykloje – labai gera.

Gimnazijos vadovai – direktorė, jos pavaduotojai yra kompetentingi, atsakingi ir mokyklai įsipareigoję žmonės. Mokyklos vadovai periodiškai tobulina kvalifikaciją – dažniausiai švietimo arba mokyklos vadybos klausimais. Santykiai su gimnazijos darbuotojais, mokiniais, jų tėvais grindžiami pagarba, pasitikėjimu, savitarpio supratimu. Gimnazijos bendruomenė puoselėja toleranciją ir palaiko demokratišką vadovavimo stilių. Vadovai, rodydami asmeninį pavyzdį, skatina darbuotojų iniciatyvas, dalyvavimą tobulinant įstaigos veiklą, buria darbo grupes (komandas) projektams, akcijoms, dokumentams (veiklos planams) rengti, dažnai paskirsto ir palaiko jų atsakomybę. Gimnazijos vadovai skatina pedagogus dalyvauti įvairiuose tarptautiniuose, šalies, miesto renginiuose, projektuose, konkursuose, skleisti gerą patirtį visai pedagoginei bendruomenei. Vadovų komanda inicijavo bendruomenės dalyvavimą akcijose (pvz., aukų rinkimo nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo, „Mano miestelis be pavojingų atliekų“, jau minėtose labdaros akcijos ir kt.). Mokyklos vadovai stengiasi inicijuoti ir dalyvauti tarptautinės organizacijos „Maltos ordinas“ labdaringoje veikloje. Gimnazijos direktorė ir jos pavaduotojai daro įtaką bendruomenės narių – tiek mokytojų, tiek mokinių – požiūriui ir įsitikinimui pokyčiams, kuria sąlygas savo kuruojamų sričių darbuotojams veikti. Išorės vertintojai pastebi, kad gimnazijai būtų naudinga vadovautis šia demokratiškumo nuostata: už kokybišką ugdymo proceso valdymą vienodai atsakingi ir vadovai, ir pedagogai. Kitaip tariant, gimnazijoje vertėtų puoselėti ne tik sprendimų priėmimo kultūrą, bet siekti aukšto sprendimų įgyvendinimo (ypač formaliojo ugdymo procese) lygmens (kiekvienas mokytojas pamokose ugdymą konstruoja remdamasis mokinių patirtimi, individualumu, sudaro sąlygas mokiniams patiems atrasti ir formuoti, gilinti žinias.

Gimnazijoje yra iniciatyvių mokytojų, kurie organizuoja renginius, rengia projektus, teikia pasiūlymus mokyklos veiklai gerinti, tobulina savo ugdomąją veiklą, yra atviri naujovėms. Pokalbiuose su gimnazijos bendruomenės nariais apie lyderystę mokykloje potencialiais lyderiais buvo nurodytos kelios pedagogės. Administracija vertina ir skatina iniciatyvius bendruomenės narius, stengiasi panaudoti mokytojų stipriąsias puses, polinkius ir patirtį. Gimnazijos administracija gerų ugdymo rezultatų pasiekusius mokytojus skatina atestuotis aukštesnei kvalifikacinei kategorijai. Gerai dirbantiems mokytojams padėkojama žodžiu, įteikiami padėkos raštai. Demokratiškumas ir lyderystė palaikomi ir plėtojant savivaldą. Mokykloje savanoriškai susibūręs neformalus iniciatyvių mokytojų klubas. Šio klubo nariai vizito metu vykusiame pokalbyje, vienas kitą papildydami, nepaliaujamai vardijo konkrečius pavyzdžius apie inicijuotas ir įgyvendintas ar dar įgyvendinamas veiklas. Mokiniai ir mokytojai džiaugiasi, kad vadovai

visada palaiko jų iniciatyvas ir idėjas, dalyvauja organizuojamuose renginiuose, akcijose, konkursuose.

Gimnazijos mokytojai teigė, kad vadovai – kompetentingi patarėjai planavimo, veiklos organizavimo klausimais, yra geranoriški bei supratingi, o gimnazija valdoma demokratiškai: darbuotojai nebijo atsakomybės, jie aktyviai dalyvauja įvairiose darbo grupėse, mokyklos valdyme potencialiai dalyvauja savivaldos institucijos, į veiklą įtraukiami mokinių tėvai. Pasak mokytojų, „didysis idėjų generatorius – mokyklos direktorė“ <...>, „kartais tas idėjas sutinkame skeptiškai, tačiau vėliau paaiškėja, kad jos puikios – visiems mums nuo to tik geriau“. Ne mažiau aktyvūs ir iniciatyvūs kai kurie gimnazijos mokytojai. 8 mokytojai yra VDU Užsienio kalbų centro vykdomo projekto „Užsienio kalbos ir dalyko sinergija“ tikslinės grupės nariai. 2011–2012 m. m. šie mokytojai dalyvauja įvairiuose seminaruose pagal projekto tematiką, o įgytas žinias taiko mokyklos praktikoje – integruotose mokomųjų dalykų ir anglų kalbos pamokose. Ypač aktyvi mokytojų veikla rengiant mokinius tarptautiniams konkursams (pvz., „Kengūra“ (matematika), „Kalbų kengūra“, „Gamtos kengūra“ „Gintarinė žvaigždė“, vertimų konkursui „Tavo žvilgsnis“, tarptautiniam biologijos konkursui „ELEMENTUM“). Demokratiniai santykiai ir bendradarbiavimo mikroklimatas sudaro puikias prielaidas lyderystei. Iniciatyviems mokytojams, mokytojų komandoms aktyviai dalyvaujant miesto parodose, konferencijose, bendradarbiaujant ir mokantis vieniems iš kitų, paveikiai įgyvendinama gimnazijos filosofija „Non progredi est regredi“ (neiti priekin – lygu žengti atgal).

Personalo valdymas vertinamas labai gerai.

Mokyklos valdymas atitinka gimnazijos poreikius bei specifiką, pasirinkta personalo valdymo forma yra kryptinga. Gimnazijos bendruomenė turi apibrėžusi veiklos taisykles, tačiau mokytojai gali laisvai pasirinkti mokymo būdus ir laisvai organizuoti ugdymo procesą, bendradarbiauti – gimnazijoje sudarytos sąlygos atsižvelgti į kiekvieno vaiko poreikius ir bendruomenės kūrybinį potencialą. Gimnazijoje dirba optimalus išsilavinusių, aukštą kvalifikaciją ir būtinas kompetencijas turinčių pedagogų kolektyvas: 13,3 proc. mokytojų ekspertų, 35 proc. mokytojų metodininkų, 31,7 proc. vyresniųjų mokytojų, 10 proc. atestuotų mokytojų. Pedagoginę, psichologinę ir socialinę pagalbą teikia magistrantūros mokslus baigusios socialinė pedagogė, psichologė, klasių vadovai. Gimnazijoje pedagogų kaita minimali. Ugdymo įstaigos vadovė sudaro sąlygas pedagogams dalintis žiniomis ir patirtimi po seminarų mokykloje, skleisti gerąją darbo patirtį miesto, šalies mokyklų mokytojams. Beveik visi mokyklos darbuotojai pagal savo funkcijas ir galimybes dalyvauja įgyvendinant pagrindinius mokyklos veiklos tikslus. Darbuotojų priėmimas į darbą, jų apmokėjimo tvarka yra numatyta Gimnazijos nuostatų VII skyriuje, o darbuotojai pasirenkami pagal išsilavinimą, kvalifikaciją. STA duomenimis, net 96,8 proc. tėvų, teigia, kad pasitiki mokytojais kaip dalyko specialistais.

Gimnazijos vadovai dalykiškai bendrauja su visais darbuotojais, nuolat organizuoja ir vykdo pedagogų bei kitų darbuotojų mokymą ir kvalifikacijos tobulinimą. Atsižvelgiant į gimnazijos strateginius tikslus, veiklos kokybės įsivertinimo duomenis, pastarųjų trejų metų veiklos programų (planų) įgyvendinimo lygį, kvalifikacijos tobulinimas buvo orientuotas į šias prioritetines sritis: šiuolaikinės pamokos tobulinimas – ugdomosios veiklos diferencijavimas ir individualizavimas, aktyvieji mokymo (-si) metodai, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas/įsivertinimas, dalykinių kompetencijų ugdymas (tiksliniai seminarai pagal dalykus), IKT taikymo įgūdžių tobulinimas, projektinė veikla, užsienio kalbų komunikacinių kompetencijų ugdymas, psichologijos žinių sritis (klasės valdymo, mikroklimato gerinimo), tarpdalykinės integracijos taikymas. Kvalifikacijos tobulinimo renginiai dažnai organizuojami visai gimnazijos bendruomenei, atsižvelgiant į numatytas asmenines tobulinimosi kryptis (savianalizių anketos), metodinių grupių numatytas kvalifikacijos kryptis ir mokyklos prioritetines tobulinimosi kryptis. Reguliariai organizuojamos metodinės dienos, inicijuojamos savitarpio pagalbos priemonė „Kolega kolegai“, dalijamasi patirtimi, kaip pavyko taikyti naujus metodus pamokose. Kiekvienais metais skleisdami gerąją patirtį gimnazijos pedagogai dalyvauja miesto, respublikos konferencijose, parodose. Dalyvaudami tarptautiniuose projektuose mokytojai, mokiniai, administracija parengia pristatymus apie gimnazijos veiklas, miestą, šalį tarptautinei

bendruomenei. Gimnazija turi nemažą (nuo 1994 m.) dalyvavimo tarptautiniuose projektuose, kuriuos remia Europos Komisija, o administruoja Švietimo mainų paramos fondas, patirtį. Į Comenius projekto įgyvendinimą itin aktyviai įsijungė mokytojai padėdami integruotis mokinėms iš užsienio į gimnazijos veiklą, vesdami integruotas dalyko-anglų kalbos pamokas. Kryptingai, sistemingai tobulinant kvalifikaciją bei skleidžiant gerą patirtį gimnazija įgyvendina besimokančios organizacijos modelį. Mokyklos bendruomenės nariai yra skatinami geru žodžiu ir padėkomis už aktyvumą, gerus mokymo bei darbo rezultatus, gimnazijos vardo garsinimą.

Aptarnaujančio personalo gimnazijai pakanka, darbuotojų kaitos beveik nėra. Jiems sudarytos geros ne tik darbo, bet ir poilsio sąlygos. Pedagogų bei aptarnaujančio personalo teisės ir pareigos aprašytos, numatytos mokyklos vidaus tvarkos taisyklėse, nuostatuose. Darbuotojai susipažinę su darbo tvarką reglamentuojančiais dokumentais, kasdienėje veikloje jų laikosi. Išorės vertintojai matė gražiai tvarkomą aplinką, tvarkingus, švairius kabinetus, nuolat valomus koridorius, sanitarinius mazgus, kas įrodo, kad mokykloje dirba darbštus ir pareigingas, stropiai atliekantis savo pareigas techninis personalas. Valytojos papasakojo, kad tvarka mokykloje yra įprastas dalykas, jų darbas gimnazijoje yra gerbiamas. Direktorius pavaduotojas ūkiui, atsakingas už šį darbo barą, sudaro tinkamas sąlygas atlikti pareigas, aprūpina būtiniausiomis švaros priemonėmis. Pokalbyje su Metodine taryba paaiškėjo, kad kiekvienoje metodinėje grupėje tariamasi dėl pamokų krūvio skirstymo. Gimnazijos administracija gerai vertina aptarnaujančio personalo darbo kokybę. Mokyklos administracija pagarbiai bendrauja su mokytojais, pedagoginę pagalbą teikiančiais specialistais, aptarnaujančiu personalu. Administracija vertina ir skatina iniciatyvius bendruomenės narius: gerai dirbantiems mokytojams reiškiamos padėkos, inicijuojami apdovanojimai steigėjo vardu, skiriama papildomų lėšų mokymo priemonėms įsigyti. Išorinio vertinimo metu pedagoginis ir aptarnaujantis personalas dirbo sklandžiai ir labai gerai.

Materialinių išteklių valdymas kryptingas. Lėšų vadyba ir patalpų naudojimas labai geri, o turto vadyba – gera.

Administracija ir mokyklos finansininkė biudžeto lėšas tvarko pagal savivaldybės ir valstybės reglamentuotą tvarką. Mokyklos lėšas sudaro mokinio krepšelio, aplinkos, projektų, GPM 2 proc. lėšos bei lėšos už patalpų (sporto salės) nuomą. Lėšų panaudojimas planingas ir veiksmingas: mokykla pakankamai apsirūpinusi ištekliais, sistemingai ir kryptingai turtina bei modernizuoja materialinę bazę, gražina aplinką. Skiriamos lėšos panaudojamos tikslingai, pritraukiami kiti finansavimo šaltiniai. Kasmet pasitarus metodinėse grupėse numatoma, kokių priemonių, vadovėlių reikės įsigyti. Iš pokalbių su gimnazijos bendruomenės nariais paaiškėjo, kad apie finansinių išteklių panaudojimą mokyklos direktorė bei finansininkė pateikia ataskaitas Gimnazijos tarybos, Mokytojų tarybos posėdžiuose, tariamasi, kaip efektyviau panaudoti turimas ir planuojamas gauti lėšas. Gimnazijos vadovai ir kiti bendruomenės nariai ieško galimybių pritraukti lėšų iš išorės: dalyvauja projektuose, ieškant rėmėjų renginiams, renkant paramos lėšas (2 proc. GPM). 2010–2011 m. vykdant tęstinį Švietimo mainų paramos fondo projektą „Klimato kaita: problemą gali išspręsti TU“, įsisavinta 44,9 tūkst. Lt, dalyvaujant Europos Sąjungos Struktūrinių Fondų paramos Mokyklų tobulinimo programos plius projekte „Bendrojo lavinimo mokyklų modernizavimas“ nemokamai gauta ugdymo priemonių ir baldų už 59,3 tūkst. Lt, iš projekto „Technologijų, menų ir gamtos mokslų infrastruktūra“ gauta ugdymo priemonių už 240,3 tūkst. Lt. 2010 m. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija skyrė ilgalaikio materialiojo turto ugdymui organizuoti, elektroniniam dienynui formuoti už 10,5 tūkst. Lt. 2011 m. gauta nemokamai (valstybės biudžeto lėšos) vyresnių klasių baldų komplektą už 22,5 tūkst. Lt. 2012 m. gimnazija dalyvauja Švietimo mainų paramos fondo mokymosi visą gyvenimą programoje, pagal kurią gimnazijai skirta 51,8 tūkst. Lt programos veiklai vykdyti. 2011 metais iš 2-jų procentų GPM gauta 13,0 tūkst. Lt. 2012 metais iš 2-jų procentų GPM gauta 12,9 tūkst. Lt. Šios lėšos naudojamos taupiai ir racionaliai mokymo aplinkai gerinti. 2012 m. savivaldybė skyrė 50,0 tūkst. Lt. sporto aikštelės įrengimui. Įstaiga stengiasi teisėtomis priemonėmis sutaupyti lėšų, kad iki metų pabaigos būtų išmokėtas darbo užmokestis. Tam tikslui, patvirtinus lėšų perskirstymą, panaudojamos įstaigos pajamų lėšos, surinktos iš patalpų nuomos. Mokyklos

tinklalapyje <http://www.varpas.kaunas.lm.lt/> skelbiama informacija apie gautas ir panaudotas lėšas.

Mokykloje pakanka mokymo priemonių ir kompiuterinės technikos. Beveik visi mokiniai ir mokytojai žino, kokie išteklių yra mokykloje ir gali jais pasinaudoti. Informacinės technologijos naudojamos dalykų pamokose, neformaliojo švietimo veiklose, klasių valandėlėse, karjeros ugdymo užsiėmimuose, šventėse ir kitoje ugdymo proceso veikloje. Daugelyje dalykinių kabinetų yra projektorius, kompiuteris ir privesta internetinė prieiga. Vizito metu stebint pamokas buvo vertinamas patalpų jaukumas, informacijos šaltinių ir mokymosi priemonių įvairovė, tinkamumas ir panaudojimo veiksmingumas, racionalus erdvių, patalpų pritaikymas ir naudojimas ugdymo procese. Apibendrinti vertinimo duomenys pateikti 8 lentelėje.

Mokymosi aplinkos pritaikymo mokymuisi, mokymo priemonių naudojimo veiksmingumo stebėtose pamokose apibendrinti vertinimai

8 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
25 (23,4 proc.)	54 (50,5 proc.)	27 (25,2 proc.)	1 (0,9 proc.)

Kaip matyti iš 8 lentelės duomenų, 73,9 proc. stebėtų pamokų mokymosi aplinkos pritaikymą mokymui (-si) bei mokymo priemonių naudojimo veiksmingumą išorės vertintojai įvertino kaip gerą arba labai gerą. Beveik visose išorės vertintojų stebėtose pamokose užfiksuotas įvairių mokomųjų priemonių (vadovėlių, žemėlapių, žinytų, padalomosios medžiagos, sportinio inventoriaus, vaizdinių priemonių, cheminių medžiagų, grotuvų ir kt.) panaudojimas. Geras ar labai geras mokymo priemonių naudojimas pakankamai vaizdumo ir informatyvumo suteikė kūno kultūros 6b, IIa, Ib, IIIb kl., fizikos IIIF2MabGA kl., geografijos IIIa kl., gamtos ir žmogaus 6b kl., biologijos IVBiABChe kl., technologijų Ia, Iib kl., lietuvių kalbos Ic kl., muzikos 6c kl., anglų kalbos 6a, IVA kl., vokiečių kalbos 6BDUžs2 kl., rusų kalbos 6d, Ia kl., istorijos Iib, IIIb kl., chemijos Ie kl., dailės 6a kl. pamokose. 51 proc. pamokų fiksuotas šiuolaikinių informacinių komunikacinių technologijų (toliau – IKT) naudojimas: naudojant kompiuterių, projektorių buvo rodomi filmai, atskirose pamokos sudarytos sąlygos mokinių darbų pristatymams bei atsiskaitymams. Tikslingai ir veiksmingai IKT naudotos matematikos IIIFHaBGeA kl., biologijos Iib, IVBiABChe kl., geografijos IIIGeBChB kl., rusų kalbos 6a, 6d kl., istorijos Iib, IIIAB kl., anglų kalbos 6a, Iib kl., muzikos III kl., lietuvių kalbos 6b, Ic, Iib, IVB kl., ekonomikos Ic kl. pamokose. Daugumoje stebėtų pamokų IKT buvo naudotos siekiant aiškinimo vaizdumo, dalyje – tik pamokos temos, uždavinio ar plano skelbimui, pateikčių demonstravimui. Gimnazijoje yra patvirtinta Mokyklos aprūpinimo vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarka. Šiuo metu gimnazijoje dalis vadovėlių dėl lėšų taupymo pasiskolinta iš kaimyninių mokyklų (pvz., 6 kl., nes šios amžiaus grupės mokinių gimnazija palaipsniui neturės – 2015 m. mokysis tik I–IV kl. mokiniai). Iš pokalbio su mokyklos bibliotekininke paaiškėjo, kad vadovėlių fondas sukomplektuotas, atsižvelgiant į ugdymo programas, mokytojų pageidavimus bei mokinių skaičių atnaujinamas kiekvienais metais. Išorės vertintojai pastebi, kad gimnazijos vadovai nuosekliai gausindami mokyklos materialinius išteklius ir skatindami mokytojus nuolat pamokose naudoti modernias mokymo priemones sėkmingai skatina ugdymo kokybės kaitą.

2009–2011 m. gimnazijoje atlikti renovacijos darbai: apšildytos pastato sienos ir stogas, pakeisti šalto ir karšto vandens, nuotekų vamzdiniai, langai ir lauko durys, pastatas pritaikytas asmenims, turintiems fizinę negalią, renovuota visa šildymo sistema, rekonstruota apšvietimo sistema, atnaujinta dalis kiemo grindinio. Tam tikslui panaudotos Europos Sąjungos (1554,0 tūkst. Lt), savivaldybės biudžeto (886,4 tūkst. Lt) ir Švietimo ir mokslo ministerijos lėšos (230,0 tūkst. Lt) – iš viso 2670,4 tūkst. Lt. Gimnazijoje patalpų ugdymui pakanka, atnaujinti dalykų kabinetai, veikia informacinių technologijų centras, relaksacijos kambarys, kuriame mokiniai ir mokytojai laisvu laiku gali ramiai pasėdėti, pasiklausyti muzikos, pažiūrėti televizijos programą, paskaityti naujausią spaudą. Gimnazijoje veikia paveikslų galerija „Spalvų giesmė“, skaitykla-muziejus, tautinis kabinetas, mokinių savivaldos kabinetas, rūsyje yra teniso stalas. Aktų salė pritaikyta profesionaliems teatro spektakliams rodyti (įrengtas sceninis apšvietimas su valdymo pultu,

sutvarkyta scenos apranga, įrengtas grimo kambariukas prie scenos). Be erdvios sporto salės, įrengta treniruoklių salė, naujas Karjeros kabinetas. Gimnazijos biblioteka-skaitykla (informaciniame centre) yra erdvi mokinių bei mokytojų darbo patalpa. Skaitykloje yra 8 kompiuterizuotos darbo vietos bei interneto prieiga, spausdintuvas. Lankytojai gali skaityti periodinius leidinius, ieškoti reikalingos informacijos knygose, žinyuose, enciklopedijose, internete. Gimnazijoje veikia „Judančioji biblioteka“, kuriai mokiniai ir mokytojai savanoriškai dovanoja įvairios tematikos knygas (grožinę, mokslinę literatūrą, enciklopedijas). „Judančios bibliotekos“ patalpoje įkurtas „Mokinių gabumų akademijos“ kampelis, atspindintis įvairiapusę mokinių saviraišką. Visi gimnazijos dalykų kabinetai kompiuterizuoti, turi interneto prieigą. Ugdymo įstaigos patalpos atitinka saugaus darbo ir higienos norminių aktų reikalavimus. Gimnazijos išorinė aplinka gražiai tvarkoma ir prižiūrima, kiekvienais metais apsodinama naujais augalais.
